

KOIRA MATKALLA

Ongelmitta määränpäähän ja takaisin

Ilina Kilpeläinen

Opinnäytetyö
Elokuu 2011

Matkailun koulutusohjelma
Matkailu-, ravitsemis-, ja talousala

Tekijä(t) KILPELÄINEN, Iina	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 15.08.2011
	Sivumäärä 43	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ( ) saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi KOIRA MATKALLA Ongelmitta määränpään ja takaisin		
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) PAUKKU, Päivi		
Toimeksiantaja(t) Suomen Kennelliitto		
<p>Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, miten koira matkustaa turvallisesti ja sääntöjen mukaisesti junassa, laivassa ja lentokoneessa. Opinnäytetyössä kerrotaan lemmikkien kuljetukseen liittyvästä lainsäädännöstä ja selvitetään matkustukseen liittyvät vienti-, tuonti- ja kuljetusmääräykset. Työssä kerrotaan koiran matkustukseen liittyvistä riskeistä ja annetaan esimerkkejä mahdollisista ongelmista. Opinnäytetyö antaa neuvoja matkan huolelliseen suunnitteluun sekä koiran hyvinvoinnista huolehtimiseen matkan aikana ja matkan jälkeen. Opinnäytetyö tarkastelee pääasiallisesti Euroopan Unioniin kuuluvien maiden välillä tapahtuvaa koiran matkustusta, mutta ei pois sulje EU:n ulkopuolelle matkustamista. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Suomen Kennelliitto.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksen aineisto on koottu erilaisista nettilähteistä, sivustoista, lehtiartikkeleista, kirjoista ja aiemmin tehdyistä tutkimuksista. Lisäksi aineisto koostuu kolmelle koiraharrastajille heinäkuussa 2011 tehdyistä haastatteluilta, koirat.com sivustolla 2011 kesäkuun puolesta välistä heinäkuun loppuun olleesta kyselystä ja rajaelainlääkärille elokuun alussa 2011 tehdystä haastattelusta. Tutkimuksen konkreettinen tulos on sisällön tuottaminen koiran matkustukseen liittyvistä neuvoista Kenneliton internet sivustolle. Sivustolle tuleva osuus koostuu opinnäytetyöhöni kokoamista matkustukseen liittyvistä neuvoista.</p> <p>Koirien matkustaminen liittyy matkailun lisääntymiseen, mutta yhä enemmän myös koiraharrastukseen. Erilaiset kilpailu- ja näyttelymatkat, tuonti- ja vientikoirat sekä astutusmatkat ovat syitä koirien matkustamiseen Suomen rajojen ulkopuolelle. Koska koiraharrastukset ovat lisääntyneet entisestään, on myös koirien matkustukseen kiinnitetty enemmän huomiota. Riskitöntä koirien matkustusta ei kuitenkaan ole. Lisääntynyt koiraharrastus on lisännyt koirien salakuljetusta, mikä puolestaan lisää vaarallisten tautien tartuntariskiä. Tuonti- ja vientimääräykset vaihtelevat maittain, ja niiden kanssa koiraharrastajat ovat kokeneet ajoittain hankaluuksia. Nykyään kuitenkin EU-maiden välinen matkustaminen on melko yksinkertaista yhtenäisten sääntöjen ja määräyksien vuoksi.</p>		
Avainsanat (asiasanat) koira, matkailu, koiraharrastukset, tuonti, vienti, määräykset, juna, laiva, lentokone, EU		
Muut tiedot		

Author(s) KILPELÄINEN, Iina	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 15.08.2011
	Pages 43	Language Finnish
	Confidential ( ) Until	Permission for web publication (X)
Title TRAVELLING SAFELY WITH A DOG BY TRAIN, BOAT AND AIRPLANE		
Degree Programme Degree Programme in Tourism		
Tutor(s) PAUKKU, Päivi		
Assigned by Finnish Kennel Club		
Abstract <p>The purpose of the thesis was to find out how a dog travels safely by train, boat and airplane. The thesis also discusses the legislation of pets traveling abroad, and focuses on the risks that may occur when a dog travels with or without his/her owner. In addition some examples of problems related to a dog as a traveler were stated, which gives the reader a better understanding of the topic. The main aim of the thesis was to provide useful tips to those planning to travel with a dog. The thesis mainly focuses on traveling in the European Union countries and was commissioned by the Finnish Kennel Club.</p> <p>The thesis was conducted as a qualitative study. The data was collected from documents and articles found on the internet. Literature and former studies were also used. An important part of the thesis were interviews with three dog owners, conducted in July 2011, an inquiry placed on koirat.com website from the half way of June until the end of July 2011, and an interview with a vet working on the Finnish border. The concrete result of the study was to create content of a dog as traveller to the Finnish Kennel Club website.</p> <p>Increase of travelling with a dog is linked to the increase of people traveling in general but also more and more to dog hobbies. Different kind of competitions, dog shows and import- and export of the dogs are the reasons why dogs travel all around the world. Due to the fact a dog as a traveler is a not a rare phenomenon these days, many transportation companies have been focused on improving their pet transportation services. Travelling with a dog is not totally risk free. Because of the increase of dog hobbies, more problems have occurred. For example, people smuggle dogs which is dangerous because of the infectious diseases. People also face some problems with the import- and export regulations which vary between different countries.</p>		
Keywords dog, traveling, dog hobbies, import, export, regulations, instructions, train, boat, airplane, EU		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	2
2	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	3
3	KOIRIEN MATKAILUN LISÄÄNTYMINEN.....	4
4	ENNEN KOIRAN MATKAA HOIDETTAVAT ASIAT.....	6
4.1	Matkustustavan valinta	6
4.2	Lemmikkieläinpassi.....	7
4.3	Tunnistusmerkintä.....	8
4.4	Rokotukset.....	9
4.4.1	Raivotauti	9
4.4.2	Ekinokokkoosi, tuberkuloosi ja penikkatauti	11
4.5	Tuonti- ja vientimääräykset.....	12
4.5.1	Koirien tuonti Suomeen EU:sta	13
4.5.2	Koirien tuonti EU:n ulkopuolelta.....	14
4.5.3	Koirien salakuljetus	14
4.5.4	Koirien vienti EU:n ulkopuolisiin maihin ja Suomeen takaisin palaaminen.....	16
5	KOIRA MATKUSTAJANA.....	16
5.1	Juna.....	17
5.2	Laiva.....	19
5.3	Lentokone.....	21
5.3.1	Matkustamossa, ruumassa tai rahtina.....	21
5.3.2	Kuljetuslaatikko	24
5.3.3	Hinnoittelu.....	24
5.3.4	Ongelmia ja neuvoja.....	25
6	KOIRASTA HUOLEHTIMINEN MATKAN JÄLKEEN.....	28
6.1	Koiran hyvinvointi.....	28
6.2	Karanteeni	30
7	TUTKIMUKSEN TULOSTEN TARKASTELUA.....	31
8	POHDINTA	34
	LÄHTEET.....	36
	LIITTEET	40
	Liite 1. Haastattelukysymykset kolmelle koiraharrastajalle.....	40
	Liite 2. Haastattelukysymykset rajaeläinlääkärille	41
	Liite 3. Kysely koirat.com-sivustolla	42
	Liite 4. Matkustajan mukana kulkeneet lemmikimäärät Finnairin lennoilla vuonna 2010.....	43

1 JOHDANTO

Koira on ihmisen paras ystävä. Nykyään koira on useille ihmisille enemmän, koira on perheenjäsen. Kuten muutkin perheenjäsenet, koira kulkee mukana lähes mihin vain. Ihmisten lisääntyneen matkustamisen myötä myös koirien matkustaminen on lisääntynyt. Koirien kanssa halutaan myös harrastaa. Erilaisten harrastusten ja niihin kuuluvien kilpailuiden myötä koirien matkustus on kasvanut, koska koiran ollessa ihmisten yleisin lemmikki, koirien ympärille liittyvät harrastukset ja muu toiminta on selkeästi enemmän esillä kuin muiden lemmikkieläinten.

Opinnäytetyöni aiheeseen minut innosti oma kiinnostukseni koiria ja matkailua kohtaan. Tutkimusideani tuntui heti alkuun motivoivalta. Minulla on itselläni koira, joka on lähes aina matkalla mukani. Tulevaisuuden suunnitelmassa minulla on tehdä pidempi ulkomaanmatka koirani kanssa. Aloin suunnitella mahdollista matkaa jo hyvissä ajoin, joten innostuin etsimään asiasta tietoa. Mitä enemmän aihetta tutkin, sitä varmemmaksi tulin, että haluan tehdä aiheesta opinnäytetyöni.

Opinnäytetyöni tarkoitus on opastaa kaikkia koiran kanssa junalla, laivalla tai lentokoneella matkalle lähteviä. Valitsin junan, laivan ja lentokoneen tutkittaviksi kulkuvälineiksi, koska niillä matkustamiseen lemmikin kanssa liittyy eniten määräyksiä. Pääasiallisesti tarkastelen Euroopan Unioniin kuuluvien maiden välillä tapahtuvaa matkustusta ja lähtömaana on Suomi. Tutkimuksessa kuitenkin annetaan neuvoja myös EU:n ulkopolelle matkustamiseen. Tutkimuksessa tulee esille koirien matkailun lisääntymisen syyt sekä kuinka koirien kanssa matkustaminen on helpottunut. Varsinkin EU:n jäsenmaiden välillä on käytössä yhtenäisiä malleja, jotka helpottavat koiran kanssa matkustusta. Tutkimuksessani keskityn myös mahdollisiin ongelmatilanteisiin ja näin pyrin lukijaa varoittamaan koirien matkailuun liittyvistä riskeistä ja toisaalta antamaan neuvoja ongelmien välttämiseksi. Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Suomen Kennelliitto ja työni konkreettinen osuus on sisällön tuottaminen Suomen Kennelliiton www-sivuille koirien matkailuun liittyvistä neuvoista.

2 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyössäni vastaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Mitä tulee ottaa huomioon koiran matkan suunnittelussa?
- Mitä riskejä koiran matkustukseen liittyy?
- Miten mahdollisilta koiran matkustamiseen liittyviltä ongelmilta vältetään?
- Miten koira matkustaa junalla, laivalla ja lentokoneella?
- Miten koiran hyvinvoinnista huolehditaan matkan aikana ja sen jälkeen?

Opinnäytetyöni konkreettinen tulos on sisällön tuottaminen Suomen Kennelliiton internet sivustolle. Sivustolle on tarkoitus lisätä koirien matkailusta kohta, johon Kennelliitto käyttää tutkimustani apuna. Sivustolle tuleva koira matkalla osuus tulee koostumaan tietyistä osista opinnäytetyötäni. Koska kyseessä ovat www-sivut, tulee osion olla selkeä ja helppolukuinen. Osion tarkoituksena on tiivistetysti kertoa pääasiat koiran kanssa matkustamisesta ja siihen liittyvistä riskeistä. Tärkeintä on kuitenkin auttaa ihmisiä löytämään eri tahojen säännökset ja määräykset oikeilta internet-sivustoilta. Jokaisen koiran kanssa matkustavan on itse tarkistettava kyseiseen tilanteeseen kuuluvat määräykset. Koirasta vastuussa olevan henkilön tulee tarkkaan tietää, mitä pitää ottaa huomioon, jotta ongelmilta niin matkan aikana kuin matkan jälkeen välttyttäisiin.

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, joka on kirjoitettu synkronisesti. Tutkimuksessani yhdistän aiemman tiedon, omat kokemukseni koiran kanssa matkailusta sekä tekemistäni haastatteluista ja kyselystä saadun tiedon yhdeksi synkroniseksi tekstiksi.

Opinnäytetyöni aineisto koostuu erilaisista internetistä saaduista lähteistä, internet-sivustoista, lehtiartikkeleista, kirjoista, aiemmin tehdyistä tutkimuksista sekä kyselystä ja haastatteluista. Kesäkuun puolesta välistä heinäkuun loppuun 2011 koirat.com-sivustolla tekemäni kyselyssä sivuston lukijat ja jäsenet kirjoittivat vapaasti omia ko-

kemuksiaan. Haastattelut toetutin sähköpostitse Suomen Kennelliiton antamilta suorilta kontakteilta heinäkuussa 2011. Näin haastateltavilla oli aikaa miettiä tapahtuneita tilanteita ja kertoa niistä tiivistetysti. Suomen Kennelliitolta saadut kontaktit olivat valittu tarkasti sen perustella, kuinka paljon kyseiset henkilöt matkustavat koirien kanssa sekä ovat mukana koirien tuontiin ja vientiin liittyvässä matkailussa. Haastatelin myös heinäkuun lopussa 2011 sähköpostitse rajaeläinlääkärinä, jonka kokemukset rajalla tutkittavista koirista antoivat lisää näkemystä koirien hyvinvoinnista matkan jälkeen. Lisäksi kävin sähköpostikeskustelua heinä- ja elokuun aikana Valtion Rautateiden, Finnlinesin ja Finnairin henkilöstöä koirien kanssa matkailun lisääntymisestä.

3 KOIRIEN MATKAILUN LISÄÄNTYMINEN

Tällä hetkellä Suomessa elää koiria enemmän kuin koskaan. Suomen Kennelliiton arvion mukaan Suomessa on noin 600 000 koiraa ja koiria rekisteröidään vuosittain yhä enemmän. Kaupungistumisen seurauksena ovat koiran tehtävät ja asema yhteiskunnassa muuttuneet. Vaikka osalla koirista onkin selkeitä käyttötöhtäviä, suurin osa koirista elää nykyään vain ihmisten kumppaneina. (Koskela 2011; Meripaasi 2004, 10–11.) Koiria hemmotellaan ja rakastetaan kuin perheenjäseniä, ja joillekin koirat ovat jopa lasten korvikkeita. Koira halutaan ottaa perheenjäsenen tapaan mukaan lomamatkalle ja jopa työmatkalle. Ihmisten matkailun myötä myös koirien matkailu on yleistynyt.

Koska koirat ovat osa perhettä, niiden kanssaan halutaan myös viettää aikaa ja harrastaa yhdessä. Innokkaimmat koiraharrastajat ovat kehittäneet mitä erilaisimpia harrastuksia, jotta koiran ei tarvitsisi olla toimeettomana sohvan nurkassa. Suosituimpia koiraharrastuksia ovat nykyään agility, tottelevaisuuskoulutus ja pelastuskoira-toiminta. Harrastusten parissa liikutaan ympäri maata, ja innokkaimmat kilpailijat matkaavat koiriensa kanssa ulkomaille kisaamaan.

Yleisin koiraharrastus on yhä kenneltoiminta ja siihen liittyvät näyttelyt, astutustoiminta sekä tuonti- ja vientikoirat. Näihin liittyy matkustaminen ympäri Suomea sekä ulkomaille. Suurin osa aktiivisista koiraharrastajista on Suomen Kennelliiton jäseniä. Suomen Kennelliitto on tärkeä tukiverkosto kaikille suomalaisille koiraharrastajille. Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry perustettiin vuonna 1889. Se on 1 800 suomalaisen koiraharrastusyhdistyksen katto-organisaatio. Jäseniä Kennelliitossa on yli 140 000. Suomen kennelliitto on Pohjoismaiden vanhin ja jäsenmäärällä mitattuna maailman laajuisesti suuri koirajärjestö. Kennelliitto ajaa koirien etuja sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Se jakaa tietoa koira-asioissa, on aktiivisesti mukana alan eri sidosryhmiin ja edistää puhdasrotuisten koirien kasvatusta. Puhdasrotuiset koirat rekisteröidään Suomen Kennelliittoon, mutta Kennelliitto pitää myös rekisteriä tunnistusmerkityistä monirotuista koirista. (Kennelliitto on suomalainen koira-alan asiantuntija 2011.)

Valtion Rautateiden, Finnlinesin ja Finnairin tilastot lemmikkien kuljetuksesta tukevat koirien matkailun lisääntymistä nykypäivänä. Siinä missä ihmisten, ovat myös koirien matkustusmäärät kasvaneet.

Junissa Valtion Rautateiden myyntikoordinaattorin mukaan lemmikkilippujen myynti on kasvanut arviolta 50 % kymmenessä vuodessa. Vuonna 2010 myytiin yhteensä 111 000 lemmikkilippua. Koirille ei ole erillistä lippua, joten määrä käsittää kaikki junassa kuljetettavat lemmikit. Koirien osuus on noin 70–80% junassa kuljetetuista lemmikeistä. (Lantta 2011.)

Laivassa lemmikkieläimiä kuljetetaan Finnlinesin aluksilla huomattavasti enemmän kuin 90-luvulla. Kaikilla Finnlinesin aluksilla on lemmikkieläinhyttejä. Suomi-Saksalinjalla niiden lukumäärää nostettiin keväällä 2011, sillä varsinkin kesäsesonkina lemmikkihytit loppuvat usein kesken. Finnlines kuljettaa vuosittain keskimäärin lähes 8 000 lemmikkieläintä. Kesä-elokuussa lemmikkieläimiä voi olla laivoilla jopa tuhat, ja muina kuukausina laivoilla on yhteensä joitakin satoja lemmikkejä. Finnlinesilla matkustajarahtilaivoilla on viitisentoista lähtöä päivässä, joten keskimäärin jokaisella

lähdöllä on noin 1,5 lemmikkieläintä. Laivoilla kuljetetaan pääasiassa koiria ja kissoja. (Toivanen 2011.)

Lentokoneessa pelkästään Finnairilla kuljetettiin 90-luvulla noin 10 000 lemmikkiä. (Norrback & Yli-Jyhlä 2007). Vuonna 2010 Finnairilla matkustajan mukana kulkeneita lemmikkejä oli yhteensä vajaat 7 000, joista matkustamossa kuljetettuja pieniä lemmikkieläimiä oli 5 005 ja ruumassa 1 735. Matkustamossa ja ruumassa kuljetettavat eläimet ovat yleisimmin kissoja ja koiria. (ks. Liite 4.), (Tiitu-Manner 2011.) Lemmikikuljetusten määrät ovat nousseet sitten 1990-luvun. Vuonna 2010 Finnair Cargo kuljetti rahtina 934 eläinlähetyksiä. Tarkkoja lemmikkieläinlukuja Finnair Cargo ei pysty antamaan, sillä osa kuljetuksista on ollut muita eläimiä ja joissakin lähetyksissä on saattanut olla useampi eläin. (Nyholm 2011.)

4 ENNEN KOIRAN MATKAA HOIDETTAVAT ASIAT

Koiran lähtiessä matkalle on syytä aloittaa matkan suunnittelu hyvissä ajoin etukäteen. Matkaan vaadittavat rokotukset, asiakirjavaatimukset sekä parhaan matkustustavan valinta voi viedä yllättävän kauan aikaa. (Heiniö 2011)

4.1 Matkustustavan valinta

Koiran terveydentila kannattaa tarkastuttaa eläinlääkärillä, sillä vain terve koira on valmis matkalle. (Pet travel tips for flying 2011.) Lentokoneella matkustaessa koiran tulee olla vähintään 8 viikon ikäinen ja täysin vieroittunut emästään. Ylipainoiset koirat ovat riskissä, sillä ne saattavat kärsiä diabeteksesta, munuaisvaivoista tai jopa syövästä. Myös vanhojen koirien lentomatkustusta kannattaa miettiä tarkkaan, sillä ne voivat kärsiä piilevistä sairauksista. Lyhytkuonoiset rodut, kuten bulldogit, ovat puolestaan riskialttiita lentomatkustukselle hengitysvaikeuksien takia. (Pet travel articles 2011.)

Lentokoneissa tapahtuneisiin lyhytkuonoisten koirien kuolemiin arvellaan olevan syynä nenäonteloiden lyhyys, joka vaikuttaa koiran lämmönsäätelyyn. Lentokoneiden lastiruumat eivät ole välttämättä aina ilmastoitu samalla tavalla kuin koneen matkus-

tamotilat. Helteellä lyhytkuonoisten koirien lämmönsäätely on heikompi kuin pitkäkuonoisten. (Theimer 2010.)

Yhdysvaltain hallitus on julkaissut tilaston, jonka mukaan on raportoitu 122 koirien kuolemantapausta vuodesta 2005 lähtien. Kuolemantapauksista 108 oli pudasrotuisia koiria. Tapauksista englanninbulldoggeja oli 25, mopseja 11, ranskanbulldoggeja kuusi ja muita kuolleita lyhytkuonoisten rotujen koiria olivat boxeri, kiinanpalatsikoira ja pomerania. Tilaston keskeinen havainto on, että noin puolet kuolleista koirista on lyhytkuonoisia.

Koiran ollessa valmis matkalle on tutkittava vaihtoehtoja matkan tekemiseen. Tärkeää on löytää koiralle suotavin vaihtoehto. On syytä ottaa huomioon matkan pituus, mahdolliset säätilat sekä koiran hyvinvointi. Koiralle parasta on mahdollisimman lyhyt ja suora reitti. Jos mahdollista, olisi hyvä varoa kuuminta ja kiireisintä matkustus-aikaa sekä pitää mielessä, mikä matkustusvaihtoehto on koiran luonteelle ja terveydelle sopivin. (International travel 2011.), (Koiran kanssa lomalle 2011.)

Matkustustavan valinnan jälkeen on aina tarkistettava kohdemaahan liittyvät tuonti- ja vientimääräykset, jotka saadaan parhaiten selville kohdemaan suurlähetystöstä tai eläinlääkäriviranomaiselta. EU:n ulkopuolella koiramatkalaisen vaatimukset vaihtelevat puolestaan suuresti. Paljon hyödyllistä tietoa määräyksistä on saatavilla Eviran ja maa- ja metsätalousministeriön sivuilta.

Lemmikin kuljetukseen liittyvät säännökset vaihtelevat eri kulkuvälineiden ja eri yhtiöiden mukaan. Parasta on tarkastaa säädökset juuri kyseisen yhtiön nettisivuilta tai soittamalla palvelunumeroon. Varattaessa matkaa kannattaa painottaa matkustavansa koiran kanssa. (Koiran kanssa matkalle 2011.)

4.2 Lemmikkieläinpassi

Lemmikkieläinpassi otettiin käyttöön Euroopan Unionin alueella heinäkuussa 2004. EU-maiden lisäksi se on myös käytössä Norjassa, Sveitsissä, Liechtensteinissa ja San

Marinossa. Erillinen eläinlääkäriin todistus tarvitaan vain, jos eläin tuodaan muusta EU:n ulkopuolisesta maasta. (Lemmikkieläinpassi helpottaa eläinten kanssa matkustamista 2011.)

Passin tarkoituksena on helpottaa koirien, kissojen ja frettien kuljetusta EU-maiden välillä. Muita asiakirjoja ei vaadita, sillä passi osoittaa eläimen täyttävien kuljetuksia koskevat vaatimukset. Passin malli on yhtenäinen kaikissa EU-maissa, ja passi on pakollinen koirille, kissoille ja freteille kaikissa EU-maiden välisissä kuljetuksissa.

Passi kannattaa kuitenkin hankkia myös niille eläimille, jotka matkustavat EU:n ulkopuolisissa maissa. Näin palatessa EU:n alueelle on helppo osoittaa eläimen täyttävien tuontia koskevat vaatimukset. Eläinlääkäri kirjoittaa kaikki eläintä ja eläimen omistajaa koskevat tiedot lemmikkieläinpassiin. Passissa näkyvät myös eläimen tunnistusmerkintää ja rokotuksia koskevat tiedot sekä tiedot mahdollisista ekinokokkoosi- ja punkkilääkityksistä sekä raivotautivasta-aineiden määrityksestä. Passiin tulee myös EU:n ulkopuolisiin maihin tarvittavat merkinnät, kuten eläimelle tehty kliininen tutkimus ja mahdolliset muut rokotukset.

4.3 Tunnistusmerkintä

Tunnistusmerkintä on ollut jo vuoden 2001 alusta pakollinen Kennelliiton virallisiin näyttelyihin ja kokeisiin osallistuville koirille. Tatuointi tai mikrosiru ovat Suomessa käytettävät tunnistusmerkinnät. Koiran voi tunnistusmerkintä oman paikkakunnan eläinlääkäri tai tunnistusmerkitsijäksi koulutettu henkilö. (Tunnistusmerkintä 2011.)

Varkaustapauksissa tai eläimen karatessa tunnistusmerkinnästä on paljon hyötyä. Näin koiran identiteetti ja omistaja voidaan varmentaa hyvinkin nopeasti ja koira saadaan palautettua oikealle omistajalle.

Valitettavasti koiria häviää aika ajoin matkustaessa, jolloin tunnistusmerkinnän tärkeys huomataan. Erittäin ikävä esimerkki on 8-vuotiaan saksanpaimenkoira Nalan kohtalo. Nala karkasi häkistään Atlantan lentokentällä 22. joulukuuta vuonna 2008

välilaskun aikana ollessaan matkalla Saksaan. Uuden vuoden päivänä Nala löydettiin kuolleena valtatieltä, missä se oli jäänyt auton alle. (Niemi 2011.) Tunnistusmerkinnän avulla koira oli tunnistettu, ja näin omistajat saivat varmuuden koiransa kohtalosta.

Tunnistusmerkintäpakko jalostukseen käytettävillä koirilla tuli voimaan 1.6.2008. Tunnistusmerkintäpakko koskee myös ulkomaisia jalostukseen käytettäviä koiria. Rekisteröitävien koiranpentujen tunnustusmerkintäpakko tuli voimaan vuoden 2009 alusta ja se koskee 1.1.2009 tai sen jälkeen syntyneitä pentuja. Suomeen tuotavien koirien tunnustusmerkinnäksi hyväksytään 3.7.2011 alkaen ainoastaan mikrosirumerkintä. Tatuointi hyväksytään kuitenkin myös tämän jälkeen virallisena tunnustusmerkintänä kokeissa, näyttelyissä ja terveystutkimuksissa.

4.4 Rokotukset

Koirien vapaa liikkuvuus liittyy EU:n alueella yleiseen ihmisten ja tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen. Koiran matkustaessa on tärkeää, että vaadittavat rokotukset ovat kunnossa ja merkittynä lemmikkieläinpassiin. Tuontiin liittyvällä lainsäädännöllä pyritään estämään vaarallisten tautien leviämistä muihin lemmikkeihin sekä ihmisiin. Suomessa eläintautitilanne on hyvä. Vakavia eläintauteja todetaan harvoin. Tautiepäilyt tutkitaan aina ja tautivaaran uhatessa taudin leviäminen pyritään estämään välittömästi. (Eläimet ja terveys 2011.) Seuraavaksi esitellään yleisimpiä koiriin tarttuvia tauteja ja niitä vastaan tarvittavia rokotuksia.

4.4.1 Raivotauti

Raivotauti eli rabies on viruksen aiheuttama keskushermostosairaus, joka tarttuu ihmisiin eläimen välityksellä. Yleisimmin se leviää sairastuneen eläimen pureman välityksellä. Oireiden puhjettua tauti johtaa eläimillä sekä ihmisillä aina kuolemaan. Taudin puhkeaminen ihmisillä voidaan estää altistuksen jälkeen välittömästi annettavalla rokotushoidolla. (Koirat, kissat ja fretit- tuonti Suomeen EU:sta ja sen ulkopuolelta 2011.)

Euroopassa vuonna 2004 raivotautiin kuoli 14 ihmistä ja tauti todettiin yhteensä noin 5 393 eläimessä. WHO arvelee 24 000 - 93 000 ihmisen kuolevan raivotautiin vuosittain. (Pesonen 2007.) Yleisimmin raivotautia esiintyy Aasiassa, Afrikassa, Pohjois- ja Etelä-Amerikassa sekä Itä-Euroopan alueella. Kaikkien Suomeen tuotavat koirien tulee olla rokotettuja raivotautia vastaan

Kun koiria tuodaan Suomeen sellaisista maista, joissa raivotautitilanne ei ole vielä hallinnassa, vaaditaan raivotaudin vasta-aineiden määritys. Määritys tehdään koiralta otettavan verinäytteen avulla ja se on tehtävä EU:n hyväksymässä laboratoriossa aikaisintaan 30 vuorokautta raivotautirokotuksen jälkeen. (Koirat, kissat ja fretituonti Suomeen EU:sta ja sen ulkopuolelta 2011.)

Esimerkiksi Ruotsi, Britannia, Irlanti ja Malta ovat maita, joihin matkustaessa vaaditaan vasta-ainemääritys, koska näissä maissa ei ole pitkään aikaan ollut raivotautia. (Hämäläinen 2006.) Ruotsiin matkustaessa ovat varsin usein koiran omistajille tulleet yllätyksenä naapurimaan raivotautirokotukseen liittyvät määräykset. Suomessa käytetty raivotautirokote on Ruotsissa voimassa vain yhden vuoden ja 45 päivää, kun taas Suomessa raivotautirokotteesta riippuen se on voimassa kaksi tai kolme vuotta. Ruotsiin tarvittava raivotaudin vasta-ainetestit on tehtävä aikaisintaan 120 vuorokautta viimeisestä raivotautirokotuksesta, mutta viimeistään päivää ennen rokotteen vanhentumista. (Rabies vaccination 2011.) Jos kyseistä asiaa ei ota huomioon hyvissä ajoin ennen matkalle lähtöä, voi matka siirtyä jopa kuukausilla.

Valitettavasti yksittäinen raivotautirokote ei suojaa laillisesti maahantuotuja koiria raivotautitartunnalta, jos rokote ei nosta koirassa riittävää vasta-ainetasoa. Rokote ei myöskään suojaa koiraa taudilta, jos koira on saanut tartunnan ennen rokotetta. Tällainen on mahdollista esimerkiksi kulkukorilla. Tartunnan saanutta koiraa ei pysty erottamaan terveestä koirasta, sillä taudin oireet voivat alkaa vasta puolivuotta tartunnasta. Näinpä raivotartunnan saanut koira pystyy levittämään tautia useita päiviä ennen kuin tauti huomataan. (Pesonen 2007)

Vuonna 2004 Ranskassa laittomasti Marokosta tuodulla koiralla todettiin raivotauti. Vasta kuukauden jälkeen koiran tuonnista omistajat huomasivat raivotaudin tyypilliset oireet. Tuon kuukauden aikana koira oli vierailut useilla paikkakunnilla Ranskassa ja kohdata useita koiria ja ihmisiä. Koira oli siis voinut levittää raivotauti virusta nuolaisun, syljen, pureman tai raapaisun välityksellä. Pentu kuoli noin neljän kuukauden ikäisenä tuberkuloosin oireisiin. Samanlainen tapaus olisi mahdollista myös Suomessa, sillä koiria tuodaan laittomasti maista, joissa esiintyy raivotautia.

4.4.2 Ekinokokkoosi, Tuberkuloosi ja penikkatauti

Echinococcus multilocularis- heisimato on ihmiselle vaarallinen tauti, jossa loisten toukkavaiheet aiheuttavat sisäelimissä nesteen täyttämiä rakkuloita. Tartunnan voi saada loisen saastuttaman ulosteen välityksellä. Echinococcus multilocularis esiintyy laajalti Keski-Euroopassa. Koira on oltava loisilääkitty kaikissa Suomeen tulevissa kulketuksissa. (Koirat, kissat ja fretit- tuonti Suomeen EU:sta ja sen ulkopuolelta 2011)

Tuberkuloosi on keuhkoissa esiintyvä pitkäaikainen sairaus, jonka aiheuttaa Mycobacterium tuberculosis- bakteeri. Hoitamattoman tuberkuloosi leviää laajalle elimistöön ja voi tuhota keuhkoa sekä keskushermostoa, pahimmillaan tauti johtaa kuolemaan. Suomessa tuberkuloosi luokitellaan yleisvaarallisiin tartuntatauteihin. Suomessa tuberkuloosi on nykyään melko harvinainen, mutta idässä ja etelässä se on yhtä yleinen kuin meillä 1950-luvulla. (Järvenpää & Kellomäki 2005.)

Ihmistuberkuloosi tarttuu koiraan ja koirasta ihmiseen. YK:n terveysjärjestön WHO:n mukaan multiresistenttejä tuberkuloosi tartuntoja on Venäjällä. WHO on varoittanut joillakin alueilla antibiootille vastuskykyisen tuberkuloosin lisääntyneen. Näillä alueilla Suomeen tuoduilla kulkukoirilla on ollut mahdollisuus olla kontaktissa tuberkuloosia sairastavien ihmisten kanssa ja tällä tavoin tartuttaa tautia eteenpäin. Vaikka tuberkuloosi on koirilla hyvin harvinainen, se on kuitenkin mahdollinen. (Pesonen 2007.)

Suomessa todetaan myös vuosittain alle kymmenen penikkatautitapausta, jotka kaikki ovat olleet seurausta koirien ulkomaantuonnista. Koirien penikkataudin vaaral-

lisuus unohdetaan usein Suomessa. Maailmanlaajuisesti penikkatauti on koirien yksi yleisimmistä tartuntataudeista. Yleisluontoisten oireiden vuoksi penikkatauti voi olla taudin alkuvaiheessa vaikea erottaa muista sairauksista. Penikkatauti on lähes poikkeuksetta kohtalokas koiralle. Koirat voidaan kuitenkin rokottaa penikkatautia vastaan kolmoisrokotteella, jota suositellaan kaikille tuontikoirille. Oikein rokotetulta koira emältä saatu ternimaito suojaa koiranpentuja penikkatautitartunnalta. (Kamu 2011.)

4.5 Tuonti- ja vientimääräykset

Eläinten tuontiin ja vientiin liittyy paljon erilaisia säädöksiä ja määräyksiä. Eläinten tuonti- ja vientimääräykset vaihtelevat eläinlajin ja alkuperämaan mukaan. Alkuperämaan eläintautitilanne vaikuttaa tuontivaatimuksiin, sillä eläintaudin puhjetessa vaatimukset saattavat muuttua nopeasti. Matkalle lähtiessä on aina selvitettävä voimassaolevat määräykset. Vientisäännökset ovat sidoksissa kohdemaan lainsäädäntöön ja parhaiten ne voi selvittää kohdemaan suurlähetystöstä. (Norrback & Yli-Jyhlä, 2007.)

Vientisäännöksiä tarkkuudesta ja niiden vaihtelevuudesta on hyvä esimerkki kahden koiraharrastajan näyttelymatka Iso-Britanniaan. Koiraharrastajat olivat suunnitelleet lentokoneella tehtävää matkaa jo puoli vuotta ennen sen ajankohtaa. Koirien omistajat olivat hankkineet tarvittavat rokotukset, rabies vasta-ainemääritykset sekä Iso-Britanniaan vaadittavat punkki- sekä heisimatolääkityksen koirien lemmikkieläinpasseihin. Matkan hankaluudet alkoivat Helsinki-Vantaan lentokentällä, jossa tarkkojen koirien asiakirjojen tarkistuksien jälkeen saivat omistajat ilmoituksen, että toisen koiran passista puuttui rabies vasta-ainemäärityksen kohdalta eläinlääkärin leima. Eläinlääkärin nimi ja allekirjoitus oli kuten pitääkin, mutta ilman leimaa koira ei voinut matkustaa Britanniaan. Leima hyväksyttiin ainoastaan rokotusten allekirjoittaneelta eläinlääkäriltä. Saatuaan tarvittavan leiman ja jo uudelleen matkaan lähtöä yrittäessä saivat koirienomistajat uuden ilmoituksen: myös raivotautirokotuksesta puuttui leima. Samalla omistajat tajusivat, ettei kumpikaan koirista päässyt lennolle, sillä koirilla oli sama rahtikirja. Harmikseen omistajat huomasivat myös toiselta koiralta

puuttuvan tarvittavat leimat. Tässä vaiheessa omistajilla ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin jättää koirat Suomeen ja lentää itse jo Britanniaan. Omistajien ystävä huolehti koirista ja hankki heille tarvittavat leimat oikealta eläinlääkäriltä monien mutkien kautta. Vihdoinkin koirat saatiin matkaan ja omistajat olivat odottamassa heitä. Koirien lunastukseen ei ollut aivan helppoa, sillä koirien passit olivat tulossa koirien mukana ja ilman niitä ei tarvittavia koirien lunastuspapereita voitu kirjoittaa. Kun vihdoinkin koirat ja passit tulivat perille, omistajat pääsivät jatkamaan matkaa Skotlanttiin. Takaisin Suomeen tullessa ongelmia ei ollut eikä papereita edes kysytty.

4.5.1 Koirien tuonti Suomeen EU:sta

Pääsääntönä koirien tuontiin EU-maista sekä Norjasta, Andorrasta, Islannista, Liechtensteinista, Monacosta, San Marinosta, Sveitsistä ja Vatikaanista on, että koira on oltava tunnistusmerkitty, rokotettu raivotautia vastaan vähintään 21 vuorokautta ennen tuontia sekä lääkitty ekinokokkoosia vastaan vähintään 30 vuorokautta ennen tuontia. Koiran mukana on oltava myös lemmikkieläinpassi, jossa on tunnistusta koskevat tiedot sekä eläinlääkärin merkinnät voimassa olevasta raivotautirokotuksesta ja ekinokokkoosilääkityksestä. (Koirat, kissat ja fretit- tuonti Suomeen EU:sta ja sen ulkopuolelta 2011.)

Kaupalliseksi tuonniksi kutsutaan, jos enemmän kuin viisi koira matkustaa lentokoneessa rahtina ilman mukana seuraavaa matkustajaa ja ne on tarkoitettu tuonnin jälkeen myytäväksi tai luovutettavaksi uudelle omistajalle. Kaupallisessa tuonnissa muiden tuontiehtojen lisäksi vaaditaan eläinlääkärin kliininen tutkimus 24 tunnin sisällä ennen lähtöä. (Eläinten tuonti 2011.), (Eläinten tuonti, vienti ja sisämarkkina-kauppa 2011.)

Alle kolmen kuukauden ikäisten rokottamattomien koiranpentujen tuonti Suomeen on sallittu Alankomaista, Belgiasta, Islannista, Kreikasta, Kyprokselta, Luxemburgista, Maltalta, Norjasta, Portugalista, Ranskasta, Saksasta, Ruotsista, Sveitsistä, Tanskasta, Tšekeistä ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta tietyin ehdoin. Pentu täytyy tuoda lähimmästä suoraan Suomeen tunnistusmerkittynä ja alle kolmen kuukauden ikäisenä. Pennun mukana täytyy olla lemmikkieläinpassin lisäksi kasvattajan allekirjoittama

vakuutus, että se on syntynyt hänen luonaan ja pidetty syntypaikassaan vientihetkeen saakka erossa villieläimistä. (Koirat, kissat ja fretit- tuonti Suomeen EU:sta ja sen ulkopuolelta 2011.)

4.5.2 Koirien tuonti EU:n ulkopuolelta

Koira on tuotava Suomeen hyväksytyin saapumispaikan kautta. Koira täytyy olla tunnistusmerkitty ja sen mukana tulee olla tarvittavat tuontiasiakirjat, jotka tulliviranomainen tarkastaa. Koira täytyy olla lääkitty enikokkoosia vastaan 30 vuorokautta ennen tuontia ja eläinlääkäri suosittelee uusinta lääkitystä 30 päivän kuluttua edellisestä lääkityksestä. Tuotaessa koira Suomeen 24 tunnin sisällä siitä, kun se on viety pois Suomesta, lääkitystä ei tarvita. Koira tulee olla myös rokotettu raivotautia vastaan 21 vuorokautta ennen tuontia tuotaessa maista, joista ei vaadita raivotautivasta-aine määritystä. 21 vuorokauden varoaikaa uusintarokotteessa ei tarvita, jos rokotus on annettu ennen edellisen rokotuksen voimassaolon päättymistä.

Tuotaessa koiria maista, joissa raivotauti ei ole hallinnassa, tarvitaan raivotautivastainemääritys. Määritykseen tarvittava verinäyte on otettava EU:n hyväksymässä laboratoriossa aikaisintaan 30 vuorokautta raivotautirokotuksen jälkeen. Määritys merkitään lääkärintodistukseen tai lemmikkieläinpassiin. Verinäytteen oton jälkeen on odotettava vähintään kolme kuukautta ennen kuin koiran voi tuoda Suomeen. Vasta-ainetutkimus on tehtävä myös suomalaisille koirille, jotka vierailevat EU:n ulkopuolisissa maissa, joissa raivotauti ei ole hallinnassa. (Koirat, kissat ja fretit- tuonti Suomeen EU:sta ja sen ulkopuolelta 2011.)

Koirien kaupallinen tuonti on sallittua vain tietyistä EU:n ulkopuolisista maista. Koira saa tulla EU:n alueelle vain sellaisen tullitoimipaikan kautta, jossa sijaitsee lemmikkieläinten tarkastukseen hyväksytty eläinlääkinnällinen rajatarkistusasema. Eläinlääkinnällinen rajatarkastus tehdään koirille aina ensimmäisessä EU-maassa, johon se saapuu. Suomessa Helsinki-Vantaan lentokenttä ja Vaalimaan maantie ovat hyväksytyjä rajatarkustusasemia. CVED-kaavakkeella tehtävä ennakoilmoitus rajatarkastukseen tulosta on tehtävä viimeistään saapumista edeltävänä arkipäivänä.

Kaupallisen tuonnin ehdot ovat muutoin samat kuin ei kaupallisen tuonnin, lukuun ottamatta kliinistä tutkimusta. Eläinlääkäriin tulee tehdä koiralle kliininen tutkimus 24 tunnin sisällä ennen lähtöä. Tuontia rajoittavat kuitenkin myös komission antamat suojapäätökset. Suojapäätökset ovat määritelty maa- ja metsätalousministeriön sivuilla maittain ja tautikohtaisesti. Suomessa ei ole karanteerin mahdollisuutta. Jos kaikki tuontiehdot eivät täyty, joudutaan koira palauttamaan lähtömaahan tai jopa lopettamaan, jos palautus ei ole mahdollista.

4.5.3 Koirien salakuljetus

Koirien kuljetus rajan yli on lisääntynyt. Nimenomaan Venäjältä tuodaan paljon koiria. Kuukausittain koiria tuodaan kaakkoisrajan kautta lähes 450, mutta pelkästään viime vuonna niitä tuotiin yli 5200. Osa koirista kuljetetaan laittomasti rajan yli ja näin ne päätyvät laittomasti Suomeen myyntiin. Muutamassa vuodessa toiminta on laajentunut merkittävästi. Kauppaa laittomasti maahan tuoduista koirista käydään avoimesti muun muassa netissä. (Rokottamattomassa tuontikoirassa piilee raivotautiriski 2011.)

Tapaukset selviävät yleensä yleisövihjeiden avulla. Naapurit tai toiset koiranomistajat saattavat ilmoittaa, että naapuriin tullut koiranpentu on mahdollisesti salakuljetettu Suomeen. Koiran tulo Suomeen ilman raivotautirokotetta tulee viimeistään ilmi omistajan viedessä koiransa eläinlääkäriin tarkastukseen. Asiasta on aina ilmoitettava rajaeläinlääkärille. Salakuljetustapauksen ilmetessä koira joko palautetaan Venäjälle tai lopetetaan.

Koirien salakuljetukseen syynä on raha. Suomessa kasvatetun puhdasrotuisen koiran hinta on noin tuhannen ja kahden tuhannen euron paikkeilla, kun taas laittomasti tuodun koiranpennun saa ilman rekisemitodistusta muutamalla sadalla eurolla.

4.5.4 Koirien vienti EU:n ulkopuolisiin maihin ja Suomeen takaisin palaaminen

Tärkeintä on muistaa, että jokaisen on itse tarkistettava koiran matkalle lähtiessä vastaanottajamaan vientiehdot. Vietäessä koira EU:n ulkopuolisiin maihin täytyy vastaanottajan tuontiehdot täytyä sekä palattaessa Suomeen on muistettava takaisin-tulomääräykset. (Hämäläinen 2006.)

Koira voidaan tuoda takaisin EU-alueelle korkean raivotautiriskin maista, jos koiran rokotukset ovat voimassa ja raivotautivasta-aineet on tutkittu jo ennen EU:n ulkopuolelle vientiä. Rokotukset ja vasta-ainetutkimus täytyy olla merkitty suomalaisen tai muun EU-maan eläinlääkärin toimesta. Merkintä lääkityksestä ekinokokkoosia vastaan täytyy olla saatu EU:n ulkopuoliselta eläinlääkäriltä. Merkintää ei kuitenkaan tarvita alle 24 tunnin matkalta.

Vietäessä koira sellaiseen maahan, josta kaupallinen tuonti ei ole sallittua, ei koira voi myöskään palata Suomeen kuin omistajan tai saattajan kanssa ns. ei-kaupallisena tuontina. Tuotaessa Lemmikki EU:n ulkopuolelta ja sen ollessa peräisin EU:n ulkopuolelta, täytyy koiran mukana olla lemmikkipassin sijaan Eviran ohjeen mukainen terveystodistusmalli. Tuojan täytyy esittää koira tulille tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle tarkastettavaksi siinä jäsen valtiossa johon hän ensiksi saapuu, riippumatta onko kyseessä suomalainen palaava koira vai EU:n ulkopuolinen koira. (Lemmikkien ei kaupallinen vienti ja palaaminen Suomeen 2011.)

5 KOIRA MATKUSTAJANA

Eläinten hyvinvointia koskevista yleisistä vaatimuksista säädetään eläinsuojelulaissa (247/1996) ja eläinten kuljetusta koskevassa laissa (1429/2006).

(247/1996) 5 § Eläimen kuljetus

Eläintä saa kuljettaa vain sellaisella kuljetusvälineellä ja sellaisissa kuljetusolosuhteissa, että kuljetuksesta ei aiheudu eläimelle tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä. Lisäksi eläintä on suojeltava kuljetuksessa vahingoittumiselta ja sairastumiselta.

Eläintä ei saa kuljettaa, jos eläin on sellaisessa tilassa, että kuljetuksesta voi aiheutua sille tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä.

(247/1996) 6 § Eläimen hyvinvoinnista huolehtiminen

Eläimen hyvinvoinnista on huolehdittava kuljetuksen aikana. Eläimelle on annettava vettä, sopivaa ravintoa ja lepoa tarpeellisin väliajoin ottaen huomioon kuljetettava eläinlaji, eläimen ikä, kuljetusväline, kuljetusolosuhteet ja matkan kesto aika sekä muut eläimen veden-, ravinnon- ja levontarpeeseen matkan aikana vaikuttavat seikat. (Eläinsuojelulaki 1996/247)

Kuljettaessa koiria eri kulkuvälineissä on tärkeää huolehtia koiran hyvinvoinnista ja oikeanlaisesta kuljetustavasta. Junassa, laivassa ja lentokoneessa koiran kuljetukseen ja hyvinvointiin liittyvät määräykset voivat vaihdella suuresti.

5.1 Juna

Junassa koira voi matkustaa ainoastaan omistajan kanssa. Lemmikkipaikkoja on VR:n kaikissa junissa ja ne löytyvät koiratunnuksen avulla vaunun ulko- ja sisäpuolelta. Omistajan täytyy itse arvioida onnistuuko koiran kanssa junassa matkustaminen vai ei. Koirasta ei saa koitua häiriöitä kenellekään. Koiran on tultava toimeen myös muiden matkustavien lemmikkieläinten kanssa sekä olla rokotettu ja sisäsiisti. (Lemmikin kanssa matkustavalle 2011.)

Koiran paikka junassa on ensisijaisesti lattialla, siksi mukana on hyvä olla oma makuualusta. Koiraa voi matkan aikana pitää vierekkäisellä istuimella, jos maksaa lemmikkimaksun lisäksi myös puolilipun hinnan ja suojaa istuimen. Kolmas vaihtoehto on koiran kuljettaminen kuljetuskopissa. (Mattila 2003.)

Junassa lemmikistä peritään kiinteä maksu. Samassa kuljetuskopissa voi matkustaa kaksi lemmikkiä yhden hinnalla. Jos jotain vahinkoja pääsee matkan aikana sattumaan, omistaja on korvausvastuullinen tuhoista.

Venäjälle voi myös matkustaa koiran kanssa. Vanhemmalla Tolstoi junalla koiran kanssa voi matkustaa ainoastaan makuuvaunuissa. Matkustajan on kuitenkin ostettava yhdessä matkustavien kanssa matka- ja paikkaliput hytin kaikille paikoille. Lemmikkiä ei voi kuljettaa yksittäisillä paikoilla. Uudessa Pietariin menevässä Allegro junassa lemmikin kanssa matkustavia varten on erillisiä lemmikkipaikkoja. Tärkeää on huomioida, että omistaja voi matkustaa vain kahden hihnaan kytketyn koiran kanssa, kahden kuljetuslaatikon tai yhden hihnaan kytketyn koiran ja yhden kuljetuslaatikon kanssa. Yhdessä kuljetuslaatikossa voi kuljettaa useamman eläimen. Junassa ei ole erillistä tilaa suurille kuljetuslaatikoille, joten mukaan otettavan laatikon kokoa kannattaa miettiä tarkkaan. Matkustaessa Venäjälle kanssa kannattaa koiraa pitää silmällä koko ajan. Puhdasrotuisten koirien varastaminen on Venäjällä huomattavasti yleisempää kuin Suomessa.

Koirien kanssa junalla matkustaneet ovat kokeneet junassa matkustamisen miellyttäväksi lähinnä lyhyillä matkoilla. Pidemmillä matkoilla ongelmaksi on koettu koiran pissatus. Vaikka juna pysähtyykin aika ajoin asemilla, on koiran omistajan mahdotonta päästä nopeasti ulos junasta muiden ihmisten samaan aikaan tehdessä samoin sekä uusien ihmisten tullessa sisään. Inter City- junissa ja Inter City 2-junissa lemmikkiosastot ovat koettu liian ahtaiksi. Useamman koiran sattuessa samaan aikaan vauvuun voi tilanne käydä tukalaksi, sillä koiria on hankala sijoittaa tarpeeksi etäälle toisistaan. Helteellä junissa on myös usein ongelmana kuumuus. Seisova ilma lemmikkivaunussa ei ole kenellekään miellyttävä kokemus.

Muualla Euroopassa junalla matkustaminen onnistuu usein paikallisissa junissa. Koiran tulee olla kuitenkin hihnassa tai kuljetuskopissaan aivan kuten Suomessakin. Useimmiten matkustajan on myös hankittava lemmikkilippu erikseen. Euro Star, joka liikennöi Lontoosta Brysseliin ja Pariisiin ei hyväksy lemmikkiä lainkaan, lukuun ottamatta opaskoiria. Tarkemmat tiedot Euroopan paikallisjunista löytyy Rail Europe sivustolta. (Train Pet Travel 2011.)

5.2 Laiva

Laivamatkaa suunnitellessa on ensimmäisenä otettava huomioon, että koiran vieminen risteilylle on kiellettyä. Koiran voi ainoastaan ottaa mukaan reittimatkalle. Opas-koirat ovat kuitenkin poikkeus. Matkanvarauksen yhteydessä koirasta on tehtävä erillinen kuljetussopimus. Lemmikkieläimiä otetaan jokaiselle matkalle rajoitettu määrä. Käytännön ohjeet lemmikkieläimen kuljettamisesta on saatavissa lähtöselvityksessä. (Lemmikkieläimet 2011. Tallink Silja sivusto.)

Koiralla täytyy olla myös kaikki tarvittavat viranomaisten määräämät asiakirjat kunnossa ja lemmikkipassi mukana. Jos asianomaiset asiakirjat eivät ole kunnossa, viranomaiset voivat käännättää koiran takaisin. Matkustaja vastaa itse syntyvistä kuluista.

Matkustaja voi varata käyttöönsä lemmikkieläinhytin, jolloin koira voi oleskella hytissä vapaana. Koira ei saa kuitenkaan mennä vuoteeseen. Liikkuessa laivalla koiran täytyy olla talutushihnassa ja ulkoilutuksen on tapahduttava ainoastaan ulkokannella. Koiraa ei saa viedä ravintoloihin, baareihin tai muihin yleisiin tiloihin. Koiran omistaja on koko matkan ajan vastuussa lemmikin hyvinvoinnista ja hygieniasta. Omistaja vastaa myös mahdollisista koiran aiheuttamista vahingoista. (Lemmikkieläimet 2011. Viking Line sivusto.)

Siljan aluksilla Ruotsiin ja Ahvenanmaalle sekä Tallinkin aluksilla reiteillä Tukholma-Tallinna ja Tukholma-Riika hyttivaraus koiran kanssa matkustaessa on pakollinen. Pääsääntöisesti kaksi koira voi oleskella samassa hytissä.

Baltic Princessalla lemmikit sijoitetaan häkkeihin. Star- ja Superstar aluksilla on häkin lisäksi mahdollista varata lemmikkieläinhytti tai kuljettaa koiria autossa autokannella. Koiran on oltava autossa koko matkan ajan. Koiraa ei pääse katsomaan, sillä autokansi on lukittu kunnes alus on perillä. Autossa kuljetettavasta lemmikistä ei veloiteta erillistä maksua. Lemmikki on autokannella omistajan vastuulla.

VikingLinen Cinderellan lähdöillä on lemmikkieläinten tuominen laivaan kielletty. Kahden ja puolen tunnin Helsinki-Tallinna reitillä puolestaan koiran voi kuljettaa autossa autokannella, jolloin koirasta ei peritä erillistä maksua.

TallinkSiljan aluksilla Saksan liikenteessä koiran voi kuljettaa joko häkissä tai lemmikkihytissä A- ja B-luokassa. Koiraa ei voi ottaa kansipaikalle. Lemmikkieläinhytti sekä kennelpaikka on muistettava varata etukäteen. Ulkokannella liikuttaessa koirilla on oltava kuonokoppa ja ne on pidettävä kytkettyinä. Koirasta on koko ajan pidettävä huolta, eikä sitä saa jättää vartioimatta. (Lemmikkieläimet 2011. TallinkSilja sivusto.)

Ulkoiluttamisolosuhteet vaihtelevat laivayhtiöittäin, usein koiranomistajien kokemukset eivät ole olleet positiivisia. Joillakin laivayhtiöillä ei saata olla laisinkaan ulkoiluttamismahdollisuutta aluksella. Samaan ongelmaan on myös check-in vaiheen jälkeen jolloin laivan saapumista joudutaan vielä tovi odottamaan. Tällaisissa tapauksissa koiralle tulee todella pitkä pidättämisaika, joten omistajan on pidettävä huolta koiran ulkoiluttamisesta jo ennen check-iniä.

Kaikilla Finnlinesin aluksilla on lemmikkieläinhyttejä ja hyttivaraus on pakollinen niin päivä- kuin yölaivalla. Lemmikkieläintä ei voi jättää autoon, sillä laivan autokansi on turvallisuussyistä suljettu matkan aikana ja matka kestää lyhimmilläänkin kahdeksan tuntia. Poikkeuksen muodostavat koiravaljakkojen koirat, joiden kohdalla voidaan sopia erikseen, että omistaja pääsee hoitamaan koiria matkan aikana autokannelle. (Toivanen 2011.)

Ikävä esimerkki autokannelle autoon jätetyistä koirista tapahtui Finnlinesin matkustajarahialus Finn-eaglen reitillä Naantalista Kapellskäriin 10.7.2008. Perhe oli menossa kolmen koiransa Ruotsiin maailman suurimpaan koiranäyttelyyn World Dog Show'hun, kun koirat menehtyivät perheen autoon laivan autokannella. (Javanainen 2008.)

Sääntöjen mukaan lemmikkien on pysyttävä koko matkan ajan autossa ja omistajilla on mahdollisuus käydä katsomassa lemmikkiä vain kerran kahdeksan tunnin matkan aikana. Perhe jätti auton ikkunat auki sekä ämpärillisen vettä juotavaksi. Perheen isä todisti tragedian ilta yhdeksän aikaan tarkistuskäynnillä laivan henkilökuntaan kuuluvan henkilön kanssa.

Perheen tulesa laivaan heidän pakettiauto ohjattiin laivan alimpaan kerrokseen. Finnlinesin-Konserniin kuuluvan Finnlinkin liikennepäällikkö Henrick Sundmanin mukaan lemmikkieläimiä kuljettavat autot tulisi sijoittaa joko pääkannelle tai yläkannelle. Perhe epäilee koiriensa kuolleen hapenpuutteeseen. Aikaisemmin lemmikkieläimet voitiin jättää autoon autokannelle Finnlinesin reittimatkoilla, nyt säännöt ovat muutettu.

5.3 Lentokone

Koirien matkustaminen lentokoneessa ei ole aivan niin yksinkertaista kuin ihmisten. Koiria voidaan kuljettaa lentokoneessa matkustamossa käsimatkatavarana, ruumassa tai rahtina. Kaikkiin näihin kolmeen eri tapaan liittyy erilaiset säännökset. Kunkin maan lainsäädännön lisäksi eläinten kuljetuksia lentokoneessa säätelee kansainvälisen lentoliikenneliiton IATA:n määräykset, jotka sitovat kaikkia IATAN:n jäseniä olevia lentoyhtiöitä. Määräysten noudattaminen vaihtelee maasta ja lentoyhtiöstä toiseen. Määräysten ja suositusten noudattamisen valvontaa määräävät lähinnä lentoyhtiön ja lentokenttien laatutaso, eri maiden eläinsuojelunormit sekä eläinsuojelukulttuuri.

5.3.1 Matkustamossa, ruumassa tai rahtina

Koira voi päästä matkustamoon vain matkustajan kanssa. Pääsy riippuu koiran koosta, lentoyhtiöstä ja mahdollisesti maakohtaisista määräyksistä. Helpommin koirat pääsevät matkustamoon kotimaan lennoilla.

Koira on kuljetettava matkustamossa koko matkan ajan suljetussa kuljetuskassissa tai – laatikossa. Laatikon koon on täytettävä matkustajien normaalit käsimatkatavarami-
tut, jotka vaihtelevat lentoyhtiöittäin. Finnairilla kuljetuslaatikon korkeus on korkein-

taan 25 cm. Näin varmistetaan, että kuljetuslaatikko mahtuu kaikissa Finnairin lentokoneissa matkustajan jalkatilaan. Lentokoneiden jalkatila on hyvin pieni. Vain pienet rodot pystyvät matkustamaan matkustamossa, sillä koira kuljetuslaatikoineen saa painaa maksimissaan kahdeksan kiloa. (Lummelampi 1997, 2005.) Jos kuljetuslaatikko ylittää enimmäismitat tai koira on liian suuri laatikkoon, voi lentoyhtiö kieltäytyä koiran kuljettamisesta tai siirtää koiran ruumaan. (Lemmikkieläimet 2011. Finnairin sivusto)

Jos koiran mukaan matkustamoon, on asianmukainen varaus tehtävä hyvissä ajoin oman lentovarauksen yhteydessä. Varaus kannattaa vielä varmistaa pari päivää, ennen lentoa. Käsimatkatavarana matkustava koira on koiran kanssa matkustavan ihmisen vastuulla. Lentoyhtiö ei korvaa vahinkoja.

Matkustajan kanssa matkustava koira voidaan kuljettaa myös matkatavarana lentokoneen ruumassa. Tämä on yleensä koiralle miellyttävämpi tapa matkustaa kuin matkustamossa. Koira voi olla ilmastoidussa ruumassa rauhassa hälinältä omassa kuljetuslaatikossaan. Varausta tehtäessä kannattaa kuitenkin varmistaa, että ruuma on ilmastoitu ja lämmitetty oikeanlaisesti eläinkuljetuksia varten. Ruumaan otettavien koirien määrä riippuu eläinkuljetuksiin varatuista tiloista ja rahdin määrästä. Useimmiten lentokoneen ruumassa on tilaa vain kahdelle kuljetuslaatikolle.

Tärkeää on, että koiralla on lentokuljetukseen sopiva kuljetuslaatikko. Matkaa varatessa on varauduttava kertomaan kuljetuslaatikon mitat, paino sekä koiran painon. Ruumassa yli 40 kiloiset koirat on kuljetettava puisessa, isossa ja vahvatekoisessa kuljetuslaatikossa. Kuljetuslaatikon päällä on oltava omistajan nimi, osoite ja puhelinnumero. Myös koiran kutsumanimi on hyvä merkitä laatikkoon. Laatikon kolmella sivulla on oltava ”this side up”- tarrat ja suuntaa osoittavat nuolet. Laatikkoon vaaditaan myös ”Live Animals”- kyltti, jonka kirjainten on oltava ainakin 2,5 cm korkeita

Lentorahtina matkustava koira voi lentää paikkakunnalta tai maasta toiseen ilman omistajaa tai matkustajaa. Rahtina lähetettävän koiran varaukset hoidetaan lentoyhtiön rahtitoimiston kautta. Myös koiran säänkirjaaminen tapahtuu rahtiosastolla.

Ennen koiran matkaa ovat kaikki tarvittavat asiapaperit oltava kunnossa. Finnairilla rahtivaruksen voi tehdä aikaisintaan 20 päivää ennen lentoa. Useamman kuin yhden lentoyhtiön kuljettaessa eläintä, sitä ei hyväksytä kuljetukseen ennen kuin kaikki osapuolet ovat vahvistaneet jatkolennon. Varausta tehtäessä kannattaa kysyä IATA:n ja lentoyhtiöiden kuljetusmääräyksistä. Kuljetuslaatikkoa koskevat määräykset ovat samat kuin koiran matkustaessa ruumassa. Lisäksi kannattaa tarkistaa sallittu matkaruoka. Ruoka ei saa olla ristiriidassa vastaanotto- ja kauttakulkumaiden määräyksien kanssa. Muista välittää myös ruokailuohjeet ja ilmoittaa mahdollisista lääkkeistä kirjallisina kuljetukseen luovutuksen yhteydessä ja varmistaa, että ohjeet seuraavat eläimen lähetystä. Koiran fyysinen tila on tarkistettava ja se, onko koira tiinenä tai synnyttänyt 48 tunnin sisällä ovat ilmoitettava jo varausvaiheessa sekä kuljetukseen luovutettaessa. Koiran mukana on oltava rahtikirja, johon ulkomaille menevien koirien terveys- ja rokotustodistukset sekä muut tarvittavat asiapaperit kiinnitetään. Papereista on hyvä ottaa itselleen kopiot, sillä rahtikirjan hävitessä kopiot tulevat tarpeeseen.

Esimerkki rahtikirjojen häviämisestä kävi Englantiin lähetetylle koiralle, jonka terveystodistukset ja muut asiakirjat hävisivät lennolla Helsingistä Lontooseen. Koiran lähettäjä joutui hankkimaan useita uusia todistuksia ja kopioita, jotta koira saatiin laillisesti maahan. Toisessa tapauksessa Lontoon kautta Melbourneen matkustava koira myöhästyi jatkolennoilta ja joutui viettämään pari ylimääräistä vuorokautta Heathrow'n lentokentän kennelissä. Tämä sen takia, koska lentoyhtiöllä oli ongelmia rahtikirjojen ja muiden asiakirjojen kanssa. (Lummelampi 1997, 2005.)

5.3.2 Kuljetuslaatikko

Useimmat lentoyhtiöt noudattavat IATA:n asettamia määräyksiä eläinten kuljetuslaatikosta. Hyvänä esimerkkinä tästä on Finnair. Yleiset kuljetuslaatikon vaatimukset ovat, että laatikko on turvallinen sekä eläimelle että sitä käsittelevälle henkilökunnalle. Sen täytyy olla tehty kestävästä materiaalista, sisältää tarpeeksi tuuletusaukkoja ja olla oikean kokoinen kyseiselle eläinlajille. Laatikon on oltava ehjä, puhdas ja vuota-

maton sekä pohjalla tulee olla imeytyvää materiaalia. Kuljetuslaatikossa olevat ovet eivät saa aueta sisä- tai ulkopuolelta eikä laatikossa saa olla pyöriä.

Koiran on mahdollista seisomaan ja istumaan kuljetuslaatikossa pää pystyssä ilman, että pää tai korvat ottavat kattoon kiinni sekä kääntymään ympäri ja makaamaan laatikossa tassut suorina. Kuljetuslaatikon materiaalin on oltava kovamuovia, vaneria tai puuta. Kovamuovisessa laatikossa kuljetettavan koiran maksimipaino on 40 kiloa. Metalliset kokoon taittavat näyttelyhäkit ovat kiellettyjä. Samaan pentueeseen kuuluvat enintään kuusi kuukautta vanhat ja maksimissaan kolme pentua voidaan kuljettaa samassa kuljetuslaatikossa. Myös kaksi toisiinsa tottunutta alle 14 kiloista aikuista koiraa voidaan kuljettaa samassa kuljetuslaatikossa. (Eläinkuljetukset 2011.)

Koiran omistajan tulee itse hankkia lentokuljetukseen hyväksytyt kuljetuslaatikko eläinkaupasta tai hyvin varustetusta tavaratalosta. Finnair ei lainaa, vuokraa tai myy kuljetuslaatikoita. Lentomatalle lähtiessä koira kannattaa totuttaa kuljetuslaatikoon hyvissä ajoin ennen matkaa. Laatikossa on hyvä olla koiran oma peitto, joka yleensä rauhoittaa koiraa. Lentäminen saattaa aiheuttaa pahoinvointia, joten koiraa ei kannata ruokkia juuri ennen matkaa. Turvallisuussyistä koiralla ei saa olla kaulapantaa kuljetuksen aikana.

5.3.3 Hinnoittelu

Eläinkuljetusten hintojen vertailu ei ole aivan yhtä helppoa kuin ihmisten lentolippujen. Edullisimman ja parhaimman kuljetusvaihtoehdon selvittäminen vaatii aikaa ja kärsivällisyyttä, varsinkin lennettäessä ulkomaille.

Finnairin kotimaan lennoilla matkustajan mukana matkustamossa tai ruumassa matkatavarana matkustavan koiran lentolipun hinta on kiinteä. Matkustaessa Suomen rajojen ulkopuolelle hinnoittelu vaihtelee lentoyhtiöittäin. Matkustamossa tai ruumassa matkustavan koiran lentolipusta Finnair laskuttaa yleensä kilohinnan, joka on 1 % aikuisten turistiluokan menolipun korkeimmasta hinnasta. Jotkut lentoyhtiöt,

kuten Lufthansa sekä useimmat amerikkalaiset yhtiöt laskuttavat kilohinnan sijasta kappale hinnan koirasta. (Lummelampi 1997, 2005.)

Rahtina matkustava koiran kuljetuksen hinta perustuu joko lähetyksen omaan painoon tai ns. tilavuuspainoon. Lähetyksen oma paino on koiran sekä kuljetuslaatikon paino yhteensä. Tilavuuspaino lasketaan kuljetuslaatikon ulkomitoista. Vaihtoehtoista käytetään aina suurempaa. Useimmiten eläinlähetykset hinnoitellaan tilavuuspainon mukaan. Rahtihinta maksetaan aina lähtöasemalla. Määräasemalla vastaanottaja maksaa paikalliset terminaalikohtaiset luovutuskulut, joista saa tietoa määräaseman handling-yhtiöltä. (Eläinkuljetukset 2011.)

Eläinkuljetusten hinnat vaihtelevat lentoyhtiöittäin ja kuljetustavan mukaan, ja siksi on tärkeää selvittää hinnoittelu hyvissä ajoin ennen matkaa. Maksu suoritetaan yleensä yhteen suuntaan, mutta tämäkin käytäntö vaihtelee lentoyhtiöittäin. Hinnoittelun saa parhaiten selville soittamalla lentoyhtiön tai rahtitoimiston palvelunumeroon. Soittaessa palvelunumeroon on hyvä olla tiedossa koiran paino laatikoineen sekä laatikon ulkomitat.

Korkeat eläinkuljetushinnat johtuvat siitä, että niistä on lentoyhtiölle usein enemmän kustannuksia kuin tuottoa. Hintaa tärkeämpänä omistajat kuitenkin pitävät lentoyhtiön palvelualltiutta, lemmikin hyvinvointia ja varmuutta siitä, että matka sujuu ilman ongelmia.

5.3.4 Ongelmia ja neuvoja

Ongelmia

Koiran matkustaminen lentokoneella ei ole täysin riskitöntä. Varsinkin rahtina kuljettavan koiran osalta omistaja on tietämätön koiran hyvinvoinnista matkan aikana ja joutuu luottamaan lentoyhtiön toimintaan. (Air travel why are dogs dying on airplanes? 2011.) Työntekijät pyrkivät hoitamaan kuljetukseen tulleita eläimiä mahdollisimman hyvin, mutta vahingoilta ei voi aina välttyä.

- ***Koira häviää kuljetuslaatikostaan***

Tämä voi johtaa koiran hyvinkin traagiseen kohtaloon. Koira voi juosta shokissa ulos lentokenttärakennuksesta ja pahimmassa tapauksessa jäädä auton alle. Toukokuussa 2011 lennon huoltotauolla Mexico Cityn lentokentällä sekarotuinen koira pääsi pakenemaan kuljetuslaatikostaan. Kukaan ei tiedä, kuinka se pääsi ulos laatikostaan eikä koiraakaan ei myöskään koskaan löydetty. (Niemi 2011.)

- ***Lento myöhästyy koneen ollessa jo laskeutuneena***

Lennon aikana ruumassa, jossa koirat matkustavat on ilmastoitu ja lämpötila on säädettävissä. Lentokoneen ollessa laskeutuneena koneeseen ei pääse raitista ilmaa ja lämpötila voi muuttua dramaattisesti hyvinkin lyhyessä ajassa. (The-not-so-friendly skies 2011.)

- ***Koira lähetetään väärään paikkaan***

Aivan kuten matkalaukku, myös koira voi joutua väärään paikkaan. Vain muutamit lentokentät ovat varustautuneet käsittelemään eläimiä oikein. Väärään määränpähän lennätetty koira voi joutua odottamaan pitkäänkin ikävissä olosuhteissa uutta lentoa tai omistajaansa.

- ***Koira jätetään kuumuuteen, kylmään tai sateeseen***

Lastauksen aikana tai lastausta purettaessa ulos jätetty koira saattaa joutua kokemaan äärimmäistä kuumuutta tai kylmyyttä ja pahimmassa tapauksessa kuolla sydänkohtaukseen. Tästä syystä useat lentoyhtiöt eivät suostu kuljettamaan eläimiä kuin tiettyjen lämpötilojen aikana.

- ***Koira jätetään ilman vartiointia, ruokaa tai vettä "hävinneiden matkatavaroitten" tilaan***

Koska useilla lentoyhtiöillä ei ole varsinaisia tiloja lemmikeille, saatetaan lemmikit laittaa hävinneille matkatavaroille tarkoitettuun tilaan. Tällöin ne

saatetaan vahingossa unohtaa ja ne joutuvat pärjäämään ilman minkäänlaista hoitoa.

- ***Koira kuolee lennon aikana***

Pahinta mitä voi tapahtua lennolla on tietysti koiran kuoleminen. Siihen voi olla useita eri syitä, mutta välttääkseen tätä tärkeintä on varmistaa koiran olevan terve ennen lentoa. Harmillinen esimerkki tästä on NHL-pelaaja Sami Kapasen perheen 3-vuotiaan newfoundlandinkoiran kohtalo. Perhe oli muuttamassa Suomeen Yhdysvalloista ja he olivat vastassa koiraansa Helsinki-Vantaan lentokentällä, kun perheelle ilmoitettiin, että koira oli kuollut sydänkohtaukseen matkalla Philadelphiasta Helsinkiin. (Niemi 2010.)

Neuvoja

Koiran matkustaessa matkustamossa omistaja pitää huolta sen hyvinvoinnista. Matkatavarana rahtiruumassa matkustavan koiran tilanne on toinen. Joitakin asioita on kuitenkin tehtävissä varmistamaan, että kaikki sujuu hyvin ja koira tulee hyvinvoivana oikeaan osoitteeseen.

- Lähtöportilla muistuta virkailijoita, että eläimet lastataan viimeisenä koneeseen. Pyydä heitä myös ilmoittamaan, milloin koira on lastattu ja mene vasta sitten itse koneeseen. Tästä esimerkkinä tapaus, jossa Helsingistä Espanjaan matkalla oleva näytteilleasettaja odotti koiraansa koneenvaihtokentällä Kööpenhaminassa. Ihmetellessään ja selvittäessään tapahtunutta selvisi hänelle, että koira oli unohtunut Helsinki-Vantaan lentokentän tavarahissiin. (Lumme-lampi 1997, 2005.)
- Koneessa pyydä lentoemäntiä ilmoittamaan kapteenille, että koneessa on koira. Näin kapteeni osaa säätää ruuman ilmastoinnin ja lämmön oikein.
- Välilaskupaikoilla pyydä henkilökuntaa varmistamaan koiran hyvinvointi ja tarjoamaan sille vettä. Varmista ennen seuraavaan koneeseen siirtymistä, että koira on varmasti mukana.

- Jos aika ei riitä koiran siirtämiseen jatkolennoillesi, älä suostu koiran lähettämiseen myöhemmällä lennolla. Lentoyhtiö on velvollinen siirtämään myös sinut myöhemmälle lennolle. Virkailijat pyrkivät tekemään kaikkensa saada sinut ja koirasi alkuperäiselle lennolle, vaikka se tarkoittaisikin jatkolennon viivästyttämistä.
- Koneesta poistuttaessa ilmoita henkilökunnalle, että sinulla on ruumassa oleva koira ja pyydä heitä tuomaan se lentokenttärakennukseen ensimmäisenä ja erillään matkatavaralastikärryissä kuljetetuista matkalaukuista.

6 KOIRASTA HUOLEHTIMINEN MATKAN JÄLKEEN

Koiran tultua määränpäähän on vielä muutama asia, jotka on syytä ottaa huomioon: ovatko kaikki maksut ja asiakirjat hoidettu, mikä on koiran kunto ja joutuuko koira karanteeniin. Junalla, laivalla ja lentokoneen matkustamossa matkustavasta koirasta ja sen hyvinvoinnista on vastuussa koiran kanssa matkustava henkilö. Lentokoneessa yksin matkustavasta koirasta vastuu on vastaanottajalla.

Vastaanottajan on oltava kentällä koira vastassa ja maksettava mahdolliset tullaus- ja luovutuskulut. Lennon varausvaiheessa lähettäjältä saadut vastaanottajatiedot välitetään määräasemalle. Määräasemalla lentoyhtiön edustaja ilmoittaa vastaanottajalle, mistä, milloin ja miten koira on noudettavissa.

Lentorahti maksetaan jo lähtöasemalla. Määräasemalla vastaanottajan tulee maksaa paikalliset terminaalikohtaiset luovutuskulut, joista saa lisätietoa määräaseman handling-yhtiöltä. (Eläinkuljetukset 2011.)

6.1 Koiran hyvinvointi

Koirat kokevat matkustamisen eri tavoin. Joillekin koirille matkustaminen on helppoa kun taas toisille koirille se on ikävä kokemus. Mikäli koira on tottunut matkustamaan eri kulkuneuvoissa jo pennusta pitäen, ei ongelmia yleensä ole. Hermostuessaan koi-

rat voivat läähättää, haukkua tai käyttäytyä muutenkin rauhattomasti. Koira, joka hermostuu tai voi matkan aikana pahoin, on vaikea kuljettaa.

Koira voidaan joutua rauhoittamaan matkaa varten, varsinkin jos koira matkustaa lentokoneen ruumassa. Rauhoittavia lääkkeitä ei kuitenkaan suositella matkan ajalle, sillä unelias koira altistuu suuremmalle loukkaantumisvaaralle. (Koiran kanssa matkustaminen 2011.) Ilman kuljetuslaatikkoa junassa ja laivassa matkustavan koiran rauhoittaminen on hyvin harvinaista. Rauhoittaminen voi muuttaa koiran luonnetta niin, että muiden matkustajien kanssa matkustaminen ei ole välttämättä turvallista. Rauhoittamista parempi vaihtoehto on aina totuttaa koira matkustamiseen vaikka pienissä erissä kerrallaan.

Matkan jälkeen on mahdollisimman pian tarkistettava, onko koira kunnossa. Koira voi olla shokissa ja käyttäytyä epänormaalisti, varsinkin pitkien rahtimatkojen jälkeen, jolloin se joutuu matkustamaan yksin. Tärkeää on rauhoittaa koira ja viedä se rauhalliseen paikkaan sekä ulkoiluttaa ja juottaa. Tärkeää on huolehtia myös, että koiralla ei ole kylmä eikä kuuma. Yleensä koira rauhoittuu nopeasti päästessään tuttujen ihmisten luokse ja palatessaan normaaliin rytmiin.

Eräs koiraharrastaja ja hänen koiransa kokivat ikävän matkustuskokemuksen. Omistaja lähetti koiransa saattajan mukana Pietariin. Koiran piti tulla kahden viikon kuluttua saattajan kanssa takaisin. Omistaja sai puhelinsoiton, jossa kerrottiin koiran karanneen kuusi kilometriä ennen Vaalimaan rajaa. Koira oli juossut metsään eikä antanut ottaa itseään kiinni. Omistaja pystyi lähtemään Venäjälle parin päivän päästä saatuaan viisumin. Koira etsittiin pari päivää yötä päivää ilman tulosta. Kuuden päivän kuluttua koiran omistaja sai puhelinsoiton, jossa kerrottiin koiran löytyneen ja olevan matkalla Suomeen. Koira ei ollut normaali palattuaan kotiin. Koira huusi äänekäästi yötä päivää, pelkäsi pimeää, säpsähteli yöllä ja haki turvaa omistajastaan. Ajan kuluttua koira rauhoittui. Tämä kokemus kuitenkin opetti sen, ettei kyseinen koiranomistaja enää uskalla lähettää koiraan matkaan yksin vaan matkustaa tästä lähtien itse koiriensa kanssa.

Usein koirien kanssa matkustavien koirat ovat tottuneita matkustajia. Matkustaminen ei niitä stressaa, mutta hieman normaalia väsyneempiä ne voivat olla pitkän matkan jälkeen. Useimmat koiraharrastajat eivät lopeta matkustelua, vaikka hankaliakin matkoja on ollut. Jokainen matka on kokemus, ja ongelmista oppii aina jotakin uutta seuraavaa matkaa varten.

6.2 Karanteeni

Karanteeni on eristys vaarallisen taudin leviämisen estämiseksi. Karanteenissa koira pyritään pitämään niin kauan, että mahdolliset taudit puhkeavat. Tällä tavoin estetään taudinkantajakoiran liikkuminen ja taudin tarttuminen ihmisiin ja eläimiin. Ennen matkalle lähtöä tarkistettavat vienti- ja tuontimääräykset kertovat, onko kyseisessä maassa käytössä karanteeni ja kuinka kauan karanteeni kestää. Esimerkiksi Australiaan mentäessä karanteeni kestää 30 päivästä 120 päivään (Information Package 4: Quarantine Period Varies in Australia 2011.) riippuen mm siitä, kuinka kauan ennen Australiaan saapumista koiralta on otettu rabies vasta-ainetesti. Karanteeni ajat ja karanteeniin liittyvät kustannukset vaihtelevat maittain.

EU:n alueella liikuttaessa koira ei joudu karanteeniin, jos koiralla on kaikki asiakirjat ja rokotukset kunnossa. Jos kuitenkin EU:n rajanylityspaikoissa tehtävissä tarkastuksissa todetaan, että eläin ei täytä kyseisessä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia, toimivaltainen viranomainen voi palauttaa eläimen lähtömaahan tai laittaa koiran karanteeniin terveysvaatimusten täyttymisen tarvittavaksi ajaksi. Viimeisenä keinona koira lopetetaan. (Lemmikkieläinten ei-kaupalliset kuljetukset 2011.)

7 TUTKIMUKSEN TULOSTEN TARKASTELUA

Tutkiessani koirien matkustuksen lisääntymistä huomasin sen nykypäivänä liittyvän yhä enemmän koiraharrastuksiin. Erilaiset kilpailu- ja näyttelymatkat, tuonti- ja vientikoirat sekä astutusmatkat ovat syitä koirien matkustamiseen Suomen rajojen ulkopuolelle. Koska koiraharrastukset ovat lisääntyneet entisestään, on myös koirien matkustukseen kiinnitetty enemmän huomiota. Varsinkin EU-maiden välinen matkustaminen on nykypäivänä melko yksinkertaista yhtenäisten sääntöjen ja määräyksien kannalta. Lemmikkieläinpassi on yksi hyvä esimerkki siitä, kuinka säännöksiä on yhtenäistetty.

Opinnäytetyöni keskeisin tulos on, että kaikkein tärkeintä koiran onnistuneeseen matkaan on matkan perusteellinen suunnittelu. Kohdemaahan liittyvät säännökset, kulkuvälineisiin liittyvät kuljetusmääräykset ja ennen kaikkea koiran terveys ovat asioita, jotka tulee aina tarkistaa ennen matkalle lähtöä. Kaikkien määräyksien ja suositusten noudattaminen on tärkeää. Monelta ongelmalta vältytään, kun matkan suunnittelu vaiheessa ennakoidaan kaikki mahdolliset riskitekijät.

Junassa matkustaminen koiran kanssa on melko vaivatonta. Koira matkustaa ihmisen kanssa koko matkan ajan, jolloin omistaja voi huolehtia koiran hyvinvoinnista koko matkan ajan. Nykyään Suomessa junissa on lemmikeille oma vaununsa. Junalla pääsee koiran kanssa Suomesta jopa Venäjälle asti. Muualla Euroopassa junissa matkustaminen koiran kanssa onnistuu myös. Koirat otetaan siis nykyään selkeästi huomioon junamatkustajina.

Koirien kuljetus laivalla on lisääntynyt viime vuosina ja lisääntyy varmasti jatkossa yhä enemmän. Koirien matkustamiseen laivalla on kiinnitetty enemmän huomiota. Esimerkiksi jotkin laivayhtiöt ovat parantaneet koirien ulkoilutusolosuhteita, joissa koiranomistajat ovat kokeneet olevan puutteita. Suurimmat ongelmat ovat olleet koiran matkustaessa autossa laivan autokannella. Tällöin omistaja ei pääse katsomaan koiraansa ja pahimmassa tapauksessa tämä voi koitua koiran kohtaloksi.

Useimmat laivayhtiöt eivät suosittellekaan kyseistä matkustusmuotoa, vaan tarjoavat rajallisten lemmikkihyttien lisäksi kannella olevia kenneleitä.

Lentokoneella matkustaminen on kaikista kolmesta matkustusmuodosta haasteellisin. Lentokoneella koira voi matkustaa käsimatkatavarana matkustamossa, matkatavarana ruumassa tai yksin rahtina liittyä näihin kaikkiin omat määräyksensä. Eniten koirien matkustus onkin lisääntynyt nimenomaan lentoliikenteessä, sillä lentäen matkustaminen on nopeinta ja useat kohteet ovat saavutettavissa vain lentäen. Valittavasti myös useimmat koiran matkustukseen liittyvät ongelmat liittyvät lentokoneella tehtyihin matkoihin. Koskaan ei voi koiran omistajaa muistuttaa liikaa siitä, että jokaisella lentoyhtiöllä on omat kuljetusmääräyksensä, jotka tulee selvittää aina etukäteen. Ongelmia koirien omistajilla on ollut kuljetuslaatikon kanssa, sillä mikä tahansa laatikko ei kelpaa lentäessä. Ongelmia on myös koirien päätyminen väärään paikkaan tai pahimmassa tapauksessa koirien häviäminen. Myös koirien huolenpito välilaskupaikoilla on tuottanut joillekin koirille ja heidän omistajilleen ikäviä kokemuksia. Koska lentokoneella matkustaessa omistaja ei voi pitää huolta koiran hyvinvoinnista koko matkan aikaa, lukuun ottamatta koiran matkustaessa matkustamossa, on tärkeää muistuttaa lentoyhtiötä koiran olemassaolosta niin usein kuin mahdollista.

Suurempia ongelmia koirien ja yleensäkin lemmikkien matkustukseen liittyen ovat erilaiset tarttuvat taudit. Vaikka kuinka koira pidetäänkin nykyään perheenjäsenenä, on muistettava, että se on silti eläin ja näin se on esimerkiksi herkempi saamaan ja tartuttamaan tauteja kuin ihminen. Siksi eläinten tuonti- ja vientimääräykset ovat olemassa ja niiden noudattaminen on tärkeää. Jos rokotukset ja paperit eivät ole kunnossa ei matkalle voi lähteä. Uusimpana esille tullut ilmiö on koirien salakuljetuksen huomattava lisääntyminen. Ongelmana tässä on, että koirat ovat rokottamattomia ja rokottamattomassa koirassa on aina raivotaudin riski.

Koska koirien matkustaminen on kasvussa, voivat siihen liittyvät ongelmatkin lisääntyä. Koiria varastetaan, salakuljetetaan tai muutoin kohdellaan kaltoin. Matkustami-

seen liittyy aina riskejä, mutta tiedostaessa riskit on niiltä helpompi välttyä. Jokaiselta matkalta oppii aina jotakin ja seuraavan kerran matkalle lähtö onkin jo helpompaa. Tärkeintä jokaisella matkalla on muistaa pitää koirasta hyvää huolta aivan kuten muistakin perheenjäsenistä.

8 POHDINTA

Työni ensimmäisessä vaiheessa keskityin etsimään mahdollisimman paljon tietoa eri lähteistä. Tavoitteenani oli muodostaa selkeä kokonaiskuvan opinnäytetyöni aiheesta. Hahmotettuani tutkimusaiheeseeni liittyviä asioita riittävästi, pystyin muodostamaan rakenteen opinnäytetyölleni. Käytin opinnäytetyössäni koiraharrastajien kokemuksia matkustamisesta. Valitettavasti esille tuli melko paljon negatiivisia kokemuksia, mikä sai minut tutkimaan koiran matkustamista kriittisesti. Näin työssäni ei vaan selitetä, mitä tulee ottaa huomioon koiran matkustaessa, vaan myös tuomaan esille mahdollisia ongelmia sekä neuvoja niiden välttämiseksi.

Tietoa lemmikkien matkustuksesta on nykypäivänä saatavilla melko paljon. Ongelmana oli kaiken tiedon kokoaminen. Lähteitä tuli tarkastella kriittisesti. Myös tilastoja esimerkiksi lemmikkien matkailun kehityksestä ei ollut saatavilla vaan kaikki tieto oli selvitettävä suoraan eri kuljetusyhtiöiltä. Usein heilläkään ei ollut aiheesta tehty varsinaista tilastoja, ainakaan kovin pitkältä ajalta. Huomasin tietoa kerätessäni löytyvän koiran matkustamisesta paljon enemmän lähteitä englannin kielellä. Ainoana ongelmana oli, että matkustamiseen liittyvät säännökset olivat lähinnä keskittyneet Yhdysvaltojen sisäiseen matkustamiseen. Amerikassa tehty tutkimus koirien katoamisista ja kuolemista lentokoneella matkustaessa oli mielenkiintoinen. Aiheesta ei ole ollut paljon keskustelua Suomessa.

Opinnäytetyöprosessi on ollut mielestäni mielenkiintoinen ja haastavaa. Alusta lähtien minulla on ollut polte tutkia koirien matkustusta lisää sekä saada tietoon koiraharrastajien kokemuksia aiheesta. Myös oma aikomukseni muuttaa koirani kanssa ulkomaille on kulkenut koko prosessin ajan mukana. Tutkimuksen tekeminen yksin ei ole tuottanut minulle mitään ongelmia. Olen voinut tehdä opinnäytetyötäni juuri silloin kun minulla on ollut siihen aikaa ja inspiraatiota. Matkustukseen liittyvien positiivisten ja negatiivisten asioiden pohdinta herätti paljon tunteita. Se myös innosti

minua niin koiranomistajana kuin matkailualalle valmistuvana työntekijänä tarkastelemaan asioita molemmista näkökulmista.

Parannettavaa lemmikkikuljetuksissa vielä on. Esimerkiksi kaikissa junissa lemmikki-vaunujen tulisi olla tilavia ja mahdollisesti vielä ilmastoituja niin koiran kuin koiran kanssa matkustajankin hyvinvoinnin kannalta. Laivoissa lemmikkihyttejä voisi olla enemmän. Joillakin laivayhtiöille kannella sijaitsevat lemmikkien ulkoiluttamistilat vaatisivat parannusta. Lentokoneessa ongelmia jo varausvaiheessa tuottaa ruuman rajallinen, usein vain kahden lemmikkikuljetuksen mahdollisuus. Koirien matkustuksen lisääntyessä tulisi tähän ehdottomasti kiinnittää huomiota. Tärkeää useilla lentokentillä olisi lemmikkien kuljetukseen liittyvien säännösten ja lemmikin hyvinvointiin liittyvän tiedon välittäminen henkilökunnalle. Toisaalta, vaikka jotkin kuljetukseen liittyvät määräykset, kuten tarkat kuljetuslaatikon vaatimukset, tuottavatkin koiranomistajille haasteita, pyritään niillä lisäämään matkustusturvallisuutta.

Suomen Kennelliiton sivuille tuleva osuus koira matkalla aiheesta voisi myöhemmässä vaiheessa mahdollisesti kääntää myös ruotsiksi ja englanniksi. Näin se tavoittaisi muutkin kuin suomenkieliset lukijat. Aiheesta voisi myös lisätä tietoa kuljetusyhtiöiden internetsivustoille. Matkailualan työntekijät olisivat silloin tietoisempia myös lemmikkien turvallisesta ja oikeaoppisesta kuljetuksesta, ja asiaan alettaisiin kiinnittää yhä enemmän huomiota.

Opinnäytetyöni lähti liikkeelle ajatuksesta ottaa oma koirani mukaani pidemmälle ulkomaanmatkalle. Nyt olen tullut tulokseen, että en ota koiraani mukaan. En arvanutkaan, kuinka monimutkaista koiran kanssa matkustaminen on ja mitä riskejä siihen liittyy. Koska koirani on hyvin herkkä luonteeltaan, ymmärrän matkan olevan sille liikaa. Opinnäytetyöni tarkoitus ei ole pelotella koiran kanssa matkustavia koiraharrastajia. Tarkoitus on välittää ihmisille tietoa, kuinka koiran kanssa matkustetaan, mitä on otettava huomioon ja kuinka ongelmatilanteilta voitaisiin välttyä. Olen erittäin kiitollinen Suomen Kennelliitolle mahdollisuudesta saada tutkimuksestani osa heidän www-sivuille. Näin koiran matkustamiseen liittyvä tieto on helpommin saatavilla.

LÄHTEET

Air travel why are dogs dying on airplanes? 2011. Ask about dog sivusto. Viitattu 8.6.2011.

<http://askaboutdogs.com/2008/09/05/air-travel-why-are-dogs-dying-on-airplanes/>

Eläinkuljetukset. 2011. Finnair Cargo sivusto. Viitattu 6.7.2011.

<http://www.finnaircargo.fi/fi/cargo/elainkuljetukset.html>

Eläimet ja Terveys. 2011. Maa- ja Metsätalousministeriön sivusto. Viitattu 15.7.2011.

<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/elaimet.html>

Eläinsuojelulaki. 4.4.1996/247. Finlex sivusto lainsäädäntö. Viitattu 22.6.2011.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>

Eläinten tuonti. 2011. 15.1.2011. Tullin sivusto. Viitattu 17.6.2011.

http://www.tulli.fi/fi/yksityisille/matkailijat_muuttajat/elaimet/index.jsp

Eläinten tuonti, vienti ja sisämarkkinakauppa. 2011. Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran sivusto. 17.3.2011. Viitattu 17.6.2011.

http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/tuonti_ja_vienti/

Heiniö, S. 2011. Lemmikin kanssa matkustaminen. Yhteishyvä 6.11.2011 s. 53. Viitattu 10.6.2011.

Hämäläinen, K. 2006. Koira ei pääse äkkilähdölle. Helsingin Sanomat 29.3.2006. Viitattu 20.6.2011.

<http://www.hs.fi/omaelama/artikkeli/HS20060329SI1AU02bou>

International travel. 2011. Dog Law sivusto. Viitattu 20.7.2011

http://doglaw.hugpug.com/doglaw_044.html

Information Package 4: Quarantine Period Varies in Australia. 2011. Australian Government. Australian Quarantine and inspection service. Viitattu 30.7.2011.

<http://www.daff.gov.au/agis/cat-dogs/countries/cat4/info-pack-4>

Javanainen, P. 2008. Kolme koira kuoli laivamatkalla. Iltalehti 10.7.2008. Viitattu 26.6.2011.

http://www.iltalehti.fi/uutiset/200807097924142_uu.shtml

Järvenpää, R & Kellomäki, L 2005, Muista tuberkuloosin mahdollisuus. Suomen lääkäri-lehti vsk 60. Viitattu 19.6.2011.

Kamu, S. 2011. Koirien penikkatauti. PetVet Kamu sivusto. Kirjoituksia. Viitattu 19.6.2011.

http://www.petvetkamu.com/kirjoituksia_files/penikkatautia.htm

Kennelliitto on suomalainen koira-alan asiantuntija. 2011. Suomen Kennelliiton sivusto. Viitattu 7.6.2011 .

<http://www.kennelliitto.fi/FI/kennelliitto/etusivu.htm>

Koiran kanssa lomalle.2011. Pedigreen sivusto. Hyödyllistä luettavaa, artikkelit. Viitattu 10.7.2011.

<http://www.pedigree.fi/artikkelit.asp?p=1>

Koiran kanssa matkalla. 2010. Koirat.com. Uutiset 29.6.2010. Viitattu 15.7.2011.

http://www.koirat.com/uutiset/koiran_kanssa_matkalla_mita_tulee_ottaa_huomiota_42

Koirat, kissat ja fretit -tuonti Suomeen EU:sta ja sen ulkopuolelta. 2011. Elintarvikevirasto Eviran sivusto. Viitattu 18.6.2011.

www.evira.fi/uploads/WebShopFiles/1198049041270.pdf

Koskela, N. 2011. Koirien määrä huimassa kasvussa. Kaleva 9.2.2011. Viitattu 6.6.2011

<http://www.kaleva.fi/uutiset/koirien-maara-huimassa-kasvussa-nayta-komentit/888316>

Lantta, L. 2011. VR Matkustusmäärät. Sähköpostikeskustelu 21.–27.6.2011. Palautekäsittelijä VR-Yhtymä Oy Matkustajaliikenne VR Asiakaspalvelukeskus. Viitattu 28.6.2011.

Lemmikkieläinten ei-kaupalliset kuljetukset. 2011. Europa. Tiivistelmät. EU:n lainsäädännöstä. Viitattu 25.7.2011.

http://europa.eu/legislation_summaries/food_safety/veterinary_checks_and_food_hygiene/f83009_fi.htm

Lemmikkieläimen ei kaupallinen vienti ja palaaminen Suomeen. 2011. Eviran sivusto. Viitattu 23.6.2011

http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/tuonti_ja_vienti/vienti_eu_n_ulkopuolelle/lemmikien_vienti_eu_n_ulkopuolelle_ja_paluu_eu-alueelle/

Lemmikin kanssa matkustavalle. 2011. VR:n sivusto. Palvelut. Viitattu 24.6.2011.

http://www.vr.fi/fi/index/palvelut/palvelut_junissa/lemmikien_kuljetus.html

Lemmikkieläimet. 2011. Finnairin sivusto. Viitattu 10.7.2011.

http://www.finnair.fi/finnaircom/wps/portal/finnair/travel/travel-info/before-the-flight/baggage/pets/fi_FI

Lemmikkieläimet. 2011. TallinkSilja sivusto. Hyvä tietää. Viitattu 7.7.2011.
<http://www.tallinksilja.com/fi/mainMenu/usefulInformation/pets.htm>

Lemmikkieläimet. 2011. VikingLine sivusto. Hyvä tietää. Viitattu 7.7.2010.
<http://www.vikingline.fi/hyvatietaa/lemmikkielaimet.asp>

Lemmikkieläinpassi helpottaa lemmikin kanssa kulkemista. 2011. Elintarviketurvallisuuksivirasto Eviran sivusto. Viitattu 14.6.2011.
<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/shortcuts/lemmikkielainpassi/>

Lummelampi, K. 1997,2005. Koira lentomatkestajana Suomen Kääpiökoirayhdistys-Finlands Dvärghundsförening r.y. julkaistu 4/1997, päivitetty 1/2005. Viitattu 4.7.2011.
http://www.toydogs.net/skky/airlines_pet.htm

Mattila, L. 2003. Koira kulkee sujuvasti mukana koiraposti 05/03 Delivet sivusto. Viitattu 24.6.2011.
<http://www.delivet.net/koiramatkustaa.php>

Meripaasi, H. 2004. Koiran virkoja. Otava 2004 1.p. Viitattu 6.6.2011.

McCartney, S. 2010. Airline Dog Deaths. The Wall street Journal 16.7.2010. Viitattu 8.6.2011.
<http://blogs.wsj.com/middleseat/2010/07/16/airline-dog-deaths-short-faced-dogs-more-prone-to-dying/>

Niemi, K. 2011. Kuolleet ja karanneet koirat lentoyhtiön imago-ongelmana 13.1.2011 Hauvat.com sivusto. Viitattu 10.6.2011
<http://www.hauva.com/node/3195>

Niemi, K. 2010. Sopiiko lentokone koirien kuljetukseen 13.8.2010. Hauvat.com sivusto. Viitattu 10.6.2011.
<http://www.hauva.com/node/2875>

Norrback, T & Yli-Jyhlä, T 2007. Eläin matkustajana. Opinnäytetyö. Kajaanin ammattikorkeakoulu, matkailu-ravitsemis- ja talousala. Viitattu 6.6.2011.
<https://publications.theseus.fi/handle/10024/7427>

Nyholm, M. 2011. Koirien/lemmikkien matkustusmäärät Finnairilla. Sähköpostikeskustelu. 2.8.2011. Milla Nyholm, Marketing Manager Finnair Cargo Oy. Viitattu 8.8.2011.

Pesonen, S. 2007. Eläinten matkustaminen ja tuonti lisää tautiriskiä Suomessa. Suomen eläinlääkärilehti 2007,113,10. Viitattu 18.6.2011.

Pet travel articles. 2011. PetTravel.com sivusto. Viitattu 12.6.2011.
http://www.pettravel.com/news_letter.cfm

Pet travel tips for flying. 2011. Trips with pets sivusto. Viitattu 24.7.2011.
<http://www.tripswithpets.com/pet-travel-tips-flying>

Rabies vaccination 2011. Jordbruksverket sivusto. Viitattu 21.6.2011
<http://www.jordbruksverket.se/swedishboardofagriculture/engelskasidor/animals/import/dogsandcats/rabiesvaccination.4.50cb902d1234ca17a7e8000921.html>

Raivotauti eli rabies. 2009. Intervet sivusto.
http://www.intervet.fi/public/114_18596_2/ProductDetails_114_111610.aspx

Rokottamattomassa koirassa piilee raivotautiriski. 2011. Yle.fi uutiset. Etelä-Karjala. 11.7.2011. Viitattu 13.7.2011.
http://yle.fi/alueet/etelakarjala/2011/07/rokottamattomassa_tuontikoirassa_piilee_raivotautiriski_2716997.html

Theimer, S. 2010. Short-snouted dogs most likely to die on airline flights 19.7.2010. Viitattu 10.6.2011.
http://www.msnbc.msn.com/id/38279195/ns/travel-travel_tips/t/short-snouted-dogs-most-likely-die-planes/

The-not-so-friendly skies 2011. Dog Law sivusto. Viitattu 7.6.2011.
http://doglaw.hugpug.com/doglaw_042.html

Tiitu-Manner, T. 2011. Koirien/lemmikkien matkustusmäärät Finnairilla. Sähköpostikeskustelu 8.8.2011 Tanja Tiitu-Manner Commercial Expert Team. Viitattu 8.8.2011.

Train Pet travel. 2011. Pet travel.com sivusto. Viitattu 25.6.2011.
http://www.pettravel.com/passports_europetrain.cfm

Toivanen, P. 2011. Finnlinesin Matkustusmäärät. Sähköpostikeskustelu 21.–22.6.2011. Päivi Toivanen. Marketing Coordinator. Passenger Services. Viitattu 23.6.2011.

Tunnistusmerkintä. 2011. Suomen Kennelliiton sivusto. Jalostus ja kasvatus. Viitattu 17.6.2011.
<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/tunnistusmerkinta/>

LIITTEET

Liite 1. Haastattelu kysymykset kolmelle koiraharrastajalle

**Opinnäytetyö Jyväskylän Ammattikorkeakoulu, Matkailun koulutusohjelma
Iina Kilpeläinen**

Koira matkalla junassa, laivassa ja lentokoneessa aiheeseen liittyvät kysymykset:

1. Miksi matkustaa koiran kanssa (näyttelyt, kilpailut, astutus, tuonti- ja vientikoirat?)
2. Kuinka usein?
3. Suomessa/ulkomaille?
4. Junalla/laivalla/lentokoneella?
5. Millaisia ongelmia on matkoilla mahdollisesti ollut ?
  - matkan suunnitteluun liittyen (rokotukset, eläinlääkäritarkastukset ja sopivan kulkuneuvon valinta)
  - matkan aikana (palvelu, turvallisuus ja toimivuus eri kulkuneuvoissa, kuljetuslaatikko)
  - matkan jälkeen (kuinka koira on kokenut matkan, lähtisikö koiran kanssa uudelleen matkalle tai jos kyseessä tuonti/vientikoira ulkomaille lähettäisikö pennun toisen kerran?)

-> mistä ongelma johtui ja miten asiasta selvittiin?

Kiitos vastauksista.

Liite 2. Haastattelukysymykset rajaeläinlääkärille

Opinnäytetyö Jyväskylän Ammattikorkeakoulu, Matkailun koulutusohjelma

lina Kilpeläinen

**Koira matkalla junassa, laivassa ja lentokoneessa aiheeseen liittyvät kysymykset
eläinlääkäri Tuire Sutinen**

Koiran hyvinvointi matkan jälkeen:

1. Kuinka koirat yleensä kokevat matkan (stressaantuneita, shokissa..) ?
2. Mitä omistajan/koiran noutajan tulisi tehdä koiralle heti matkan jälkeen?
3. Kuinka kauan kestää ennen kuin koira ”normalisoituu” matkan jälkeen?
4. Rauhoittavien käyttö matkan aikana?

Liite 3. Kysely koirat.com sivustolla

Koira.com sivusto

Kysely avattu maanantaina 16.6.2011

luettu 647 kertaa, vastauksia 15

Hei kaikki!

Nimeni on Iina Kilpeläinen. Olen matkailualan opiskelija Jyväskylän ammattikorkeakoulusta ja olen tällä hetkellä tekemässä opinnäytetyötäni aiheesta koira matkalla. Toimeksiantajani on Suomen Kennelliitto.

Ajatukseni on selvittää mitä eri syitä koiralla on matkustaa. Keskityn opinnäytetyössäni matkustukseen liittyviin ongelmiin. Millaisia ongelmia koirien omistajat ovat kohdanneet ja voisiko asioita jotenkin parantaa.

Teillä on varmaan kokemuksia tästä aiheesta, joten olisi enemmän kuin ihanaa, jos jakaisitte kokemuksenne kanssani. Tarkoitukseni olisi saada erilaisia matkustustarinoita (junalla, laivalla, lentokoneella, lomamatkat, muutot, näyttely/muut kilpailu reissut, koiran tuonti/vienti ulkomaille jne.). Ikävältä kuin se kuulostaakin niin olen kiinnostunut nimenomaan niistä hieman tai hieman enemmän epäonnistuneista matkoista.

Vastauksia voi kirjoitella tänne tai sitten lähettää minulle: e1495@jamk.fi

Tässä esimerkki hyvin surullisesta tarinasta:

http://www.iltalehti.fi/uutiset/200807097924142_uu.shtml

Kiitos tuhannesti jo etukäteen!

Iina Kilpeläinen

Liite 4. Matkustajan mukana kulkeneet lemmikkimäärät Finnairin lennoilla vuonna 2010

Koodien merkitykset:

PETC = matkustamossa kuljetettu pieni lemmikkieläin (yleisimmin koira tai kissa, mutta myös muu lemmikkieläin, esim. kani, marsu tms.).

AVIH = ruumassa kuljetettu lemmikkieläin (yleisimmin koira tai kissa)

Tavallisesti yksi PETC-/AVIH-yksikkö (kuljetuskassi/-laatikko) käsittää yhden lemmikin, mutta esim. kaksi saman pentueen koira voidaan kuljettaa samassa laatikossa.

Special Services by Service Type

Segment Departure Date:

2010

Special Services Type:

PETC, AVIH

Atlantic Scheduled Flights, Domestic Codeshare Flights, Domestic Scheduled Flights, European Codeshare Flights, European Scheduled Flights, Far East Scheduled Flights, Freeflow, Undefined Traffic Category Lev 1, Charter Flights, Leisure Flights

Traffic Category:

Service Count	Special Baggage		Special Meal	
	PETC	Total Service Type	AVIH	Total Service Type
Atlantic Scheduled Flights	307	307	86	86
Domestic Codeshare Flights	127	127	27	27
Domestic Scheduled Flights	1 360	1 360	244	244
European Codeshare Flights	189	189	28	28
European Scheduled Flights	2 813	2 813	808	808
Far East Scheduled Flights	206	206	48	48
Freeflow	1	1		
Charter Flights	1	1	52	52
Leisure Flights	1	1	442	442
Total Confirmed Services	5 005	5 005	1 735	1 735

